

TARSOLY

A **Háló** lapja

2022. augusztus

„Sose kételkedjünk abban, hogy gondolkodó, elkötelezett emberek kicsiny csoportjai meg tudják változtatni a világot. Valójában csak ők tudják megváltoztatni.” (Margaret Mead)

Tartalomjegyzék

Testvéreink Zoboralján.....	3
Négy éve működik a Nagytétényi Férfikör	12
Kibővített vezetőségi ülést tartottunk a Háló létrejöttének 33. évfordulóján	15
„Pedig jónak kell lenni, mert ottkűnn zúg a háború...”	18
Levél Gyergyóból a főszerkesztőnek	22
Magyarország értékei 3. rész	25
Micsik Béla délvidéki hálós, tanár, kántor, hangszerkészítő és Szent György-lovag	29
Életünk válasz Jézus Krisztus hívására	34
Egyik első szórólapunk 1989-ből	36
Az újjászülető Városliget és a Magyar Zene Háza	37
A szinodális folyamat és a Háló	39
Csak változz, csak változz még!	42
Jószándék és balsors: száz éve hunyt el IV. Károly, az utolsó magyar király	46

Első borítóképen

Molnár Melinda a Háló adományát osztja szét a kárpátaljai idős, beteg rászorulóknak.

Hátsó borítóképen

Hálós fiatalok esküvőjén (Schön György fotója).

Kitekintő

Testvéreink Zoboralján

2022 januárjában az S4-be látogatott Ladányi Lajos*, aki a nyitrai Zoboralja Kht. alapítója és vezetője. Vele beszélgetett Szeibert András és Széplaki Mária a munkájáról, s az ottaniak megmaradásért folytatott küzdelméről.

Széplaki Mária: Mi újság van Zoboralján?

Ladányi Lajos: A zoboralji magyarok a Kárpát-medence nyugati felében, a magyarság legészakibb összefüggő csoportját alkotják. Zoboralja eredetileg 13, Árpád-korban alapított Zobor-hegy alatti falut foglalt magában, de újabban a név használatos a többi Nyitra-vidéki magyarlakta falura is, ugyanis a fokozatosan elszigetelődő magyarság a Bars megyei magyarsághoz kapcsolódva korábban félszigetet alkotott, a 20. században azonban nyelvszigetté vált. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy e tájegység lakóinak együvé tartozási tudata az utóbbi évtizedekben erősödött, és ezzel magyarázható Zoboralja fogalmának kiterjesztése a nyelvszigeten rekedt többi magyar településre is. A tömbmagyarságtól való elszigetelődés és leszakadás miatt különböző védekezési ösztönök erősödtek meg. A gyökeres magyarsághoz és hitéhez való ragaszkodáson kívül a zoboralji magyarság a többi felvidéki magyarlakta közösséghez képest arányaiban következetesebben gyakorolja a vallását.

Szórványban hatványozottan érvényes, hogy legyenek intézményei és identitásórzó programjai az ott élő közösségnek. Azt a két szemléletet próbáljuk magunkévá tenni, hogy ragaszkodunk az intézményeinkhez, és igyekszünk azokat megtölteni tartalommal. A nagyközönség számára

---

* *Ladányi Lajos* 1958. július 16-án született a felvidéki Verebélyen. Nős, három gyermeke és öt unokája van. Tanulmányait Nyitrán és Pozsonyban végezte. 1992-ben kezdeményezője, szervezője és létrehozója a Zoboraljai Községek Regionális Társulásának. 1996-ban megalapította a Zoboraljai Kulturális és Információs Központot. 2000-ben részt vett a térség egyetlen magyar nyelvű középiskolájának megalapításában, Alsóbodokon. Kápolnát, emlékműveket újít fel, levéltári kutatásokat végez. Számos vallási, kulturális és művészeti találkozót, konferenciát szervezett és szervez napjainkban is.

figyelemfelkeltő rendezvényeket szervezünk, hogy minél szélesebb körben tudjanak rólunk. Az elv, amit kitűztünk magunk elé, hogy megmaradjanak az iskoláink, megmaradjanak az intézményeink, és nem utolsósorban a hitélet területén, a templomban, a szertartások alkalmával, a magyar szó.

Szeibert András : Mekkora területről beszélünk? Nyitra és környéke?

L. L.: Már tudjuk, hogy mennyien vagyunk magyarok Zoboralján, mert most lett meg a legutolsó népszámlálás eredménye, amely 2021-ben volt. Gyorsan zajlott le, elektronikus volt, nem jártak ki a kérdezőbiztosok. Nekünk az nagyon nem jó – azért, mert amikor még a korábbi népszámláláskor kimentek a kérdezőbiztosok, nagyon ügyeltünk, hogy a kérdezőbiztos olyan legyen, hogy ha valaki magyarnak tartja magát, akkor magyart írjon be. Sokszor azért előfordult, ha szlovák kérdezőbiztosok voltak, a beszélgetés is szlovákul zajlott, automatikusan beírták, hogy szlovák nemzetiségű, közben pedig magyar volt. A népszámlálási eredmények aggasztóak számunkra: míg 2011-ben Nyitra vidékén 9076 magyar élt, 2021-ben 7792.

Sz. A.: Szinte rá se kérdeztek a nemzetiségre?

L. L.: Ha szlovák volt a kérdezőbiztos, akkor rá sem kérdeztek, vagy mondták, hogy megkönnyítjük a dolgát, kitöltjük az ívet. Ezért volt

fontos, hogy magyar kérdezőbiztosok legyenek, mert így sokkal pontosabb volt, mint most, elektronikusan.

Sz. A.: *Most hogyan zajlott a kérdőívek kitöltése?!*

L. L.: Elektronikusan, interneten keresztül. Sajnos olyan is van, hogy némelyik családban rábízzák a gyerekekre vagy az unokára, aki a szlovák kérdezőbiztosokhoz hasonlóan jár el, mert sajnos ő már szlováknak érzi magát. A vidékünkön ez elég gyakori, mert szórványvidék.

Sz. A.: *Sok a vegyes házasság...*

L. L.: A vegyes házasság társadalmi következménye kiszámíthatatlan, de vidékünkön az ilyen jellegű párválasztás veszteségeinket növelte. Mivel vegyes nemzetiségű területről beszélünk, így a párválasztásnál is elkerülhetetlen a vegyes házasság, és ezekben a házasságokban a gyerekeknél leggyakrabban a magyar nyelv kerül háttérbe. Nyitra egy 90 ezer lakosú város, szinte teljesen szlovák, ahol néhány magyar elszórtan él. Nincs meg a polgári réteg, mint például Rimaszombatban, Rozsnyón vagy Losoncon. Nyitráról szinte eltűnt a magyarság a II. világháború után. Nyitra nem került vissza Magyarországhoz 1938 és 1945 között, míg a többi déli város igen, ami új lendületet adott azoknak a közösségeknek.

A népművészet területén is gazdag hagyományokkal rendelkezik Zoboralja. *Kodály Zoltán* és *Bartók Béla* gyűjtései által népdalainkat is ismerik szerte a világban. Ha Magyarországot felől nézzük Zoboralja elhelyezkedését, először van Komárom, utána Újvár – az már eléggé vegyes –, utána következik egy erős szlovák terület, Surány és környéke, és csak utána jövünk mi, Zoboralja. Nálunk ez különlegességnek számít, mert Felvidéken a magyarság a határ mentén él, Pozsonytól egész Királyhelmeceig, 400 km hosszú határsávban. Ez Magyarországnak a leghosszabb határa szomszédaival.

Sz. A.: *20 km-es sávban.*

L. L.: Mi meg 70 km-re vagyunk Komáromtól, a határtól, és közben ott vannak a szlovákok – szóval, mi így vagyunk elszigetelve. Erdélyhez nem lehet hasonlítani, mert ott, messze a határtól többen élnek, de annak történelmi háttere van.

Sz. A.: Van Önöknek ott valamilyen egyesületük? Milyen formában működnek?

L. L.: Elsősorban azokat az intézményeket próbáljuk életben tartani, amelyek már régóta, hagyományosan adottak. Oktatási intézmények, elsősorban általános iskolák – nálunk alapiskoláknak mondják –, vidékünkön két kilenc évfolyamos iskola és három kisiskola található. Ez 14-16 község igényeit elégíti ki, ahol élnek magyarok Nyitra körzetében. Régebben a nyelvsziget magyar többségű volt, most már elvesztettük a többséget, csak két községben maradt meg a magyarok számbeli többsége. Hogyha már nem tudjuk a mennyiséget megőrizni, szükségszerűen a minőségre kell törekednünk. Kevesebben is megpróbálunk helytállni, és elvégezni azt a munkát, ami ránk van bízva.

Sz. A.: Kik azok a „ránk”? Kikre gondol, amikor azt mondja, ránk, nekünk?

L. L.: Elsősorban a Zoboralján működő magyar nyelvű intézményekre és azok munkatársaira. Iskolák vannak minden településen, de számunkra az a kérdés, hogy azok az iskolák magyar tannyelvűek-e, esetleg vegyes igazgatásúak. Ahol már nincs, ott elég nagy gondban vagyunk, mert az azt jelenti, hogy a magyarok lassan elfogynak az iskolából, utána pedig a templomból. Az idősek befejezik földi pályafutásukat, és nincs utánpótlás. Ahol még van magyar iskola, azt tekintjük mi a legmeghatározóbb megtartó erőnek. Ha az iskolában van magyar gyerek, akkor ott – Bőjte Csaba mondásával: „Ahol van gyerek, ott van jövő” – mi hozzátettük, hogy ahol van magyar gyerek, ott van magyar jövő. A két teljes szervezettségű iskolából Gímesen vannak harminc-egynéhányan, a másikon, Nagycétényben több mint hatvanan. Gímesen jelenleg küszködnek a kis létszámmal. Mi azzal tudunk segíteni, hogy a beiratkozásnál ösztönözzük a szülőket, hogy magyar iskolát válasszanak a gyermeküknek. Nagycétényt azzal tudjuk erősíteni, hogy létrehoztunk egy magyar óvodát, ahol van már harminchárom gyerek, azzal próbáljuk az utánpótlást biztosítani. Elsősorban az óvodában vesznek el a gyermekek. Korábban a településvezetők nem nagyon igyekeztek következetesen megoldani a magyar nyelvű óvodai nevelést.

Emiatt sok szülő beadta szlovák óvodába a gyermekét azzal, hogy az óvónő tud magyarul. Sajnos ez oda vezetett, hogy a magyar gyerek a szlovák óvodában úgy tanult meg szlovákul, hogy közben elfelejtett magyarul.

Sz. A.: *Ott a társaival is csak szlovákul tudott beszélni.*

L. L.: Természetesen, mert a módszertan ott szlovák volt. Az intézménynek fontos szerepe van, mert ott szabályok és fegyelem van. A mi óvodánk önálló magyar óvoda. Nem vegyes óvoda, magyar a nevelési nyelv, úgyhogy ott – a szlovák jogszabályoknak megfelelően –, de magyar módszertan szerint neveljük a gyerekeket. Elő van írva, hogy részben kötelezően beszélni kell szlovákul. Ilyenkor mutatkozik az meg, hogy mennyivel gazdagabb a magyar mese- és mondavilág vagy akár a magyar gyermekjátékok. Mi tudtuk ezt eddig is, csak intézményesen soha nem csináltuk, a mi vidékünkön ilyen óvoda nem volt. A kommunizmus alatt sem, és valójában ezzel kezdődött a burkolt asszimiláció. Elhitették a szülőkkel, hogy majd megy a gyerek magyar iskolába, de a gyerekek annyira megszokták a szlovák nyelvet, hogy aztán a szülők jobbnak látták mégis szlovák iskolába adni. Van már óvodánk, vannak általános iskoláink, van egy középiskolánk, amit 20 évvel ezelőtt hoztunk létre, de ott is létszámcsökkenés van, nehezen tudjuk biztosítani, amit egy középiskolának teljesítenie kell. Pedig jó iskola, vannak máshonnan is diákok. Működnek egyházi közösségeink is. Nálunk csak a római katolikus egyház van jelen, mert vidékünkön született Szelepcsényi György, volt nyitrai püspök, és ő elég kemény ellenreformátor volt.

Sz. M.: *Bántják-e a magyarokat? Hogy tudják finanszírozni ezeket a dolgokat? Nem akadályozzák a munkájukat?*

L. L.: Hatóságilag nem bántanak, de nem is segítenek. Mi vállaljuk, hogy a magyar kultúra mellett teszünk hitet, magyar iskolába szeretnénk járattatni a gyerekeinket, mert mi is még magyar iskolába jártunk. Aztán szeretnénk magyar nyelven megélni a hitéletünket – ehhez többletköltségek, többletmunka kell. Nincs olyan, hogy a nemzetiségi iskola kiemelt támogatást kap. Ettől jobb Románia is, mert van egy iskolaigazgató barátom, Sepsiszentgyörgy mellett, s ő azt mondta, hogy

náluk a fejpénz úgy van, hogy egy nemzetiségi iskola arányaiban többet kap, mint a román iskola. Ránk meg úgy néznek, hogy mindegy szlovák vagy magyar, oldja meg, ahogy tudja. Hatósági hátrány nem nagyon érint, mert már felülről irányított idegengyűlölet vagy magyargyűlölet nincs jelen. Intézményeinket jellegük szerint szlovák állami, megyei, önkormányzati költségvetési forrásokból tartjuk fenn. Amire nincs költségvetési támogatás, azt pályázatokból oldjuk meg, sokszor hazai lehetőségek híján magyarországi lehetőségek igénybevételével.

Sz. A.: Mert már annyira kevesen vagyunk...

L. L.: A meciari időkben (*Vladimír Meciar* volt, háromszoros szlovák miniszterelnök – *szerk.*) még gyakori volt a nemzeti ellentétek szítása, de most már tartózkodnak ilyesmitől, mert az már legtöbbször nem szalonképes. Mindenki tudja, hogy aki nacionalista, az buta és primitív is egyben. A kilencvenes évek elején még harcokat kellett vívnunk. Ha pl. egy ünnepségen elhangzott a Himnusz, akkor abból teljes felfordulás volt, a képviselő-testület tárgyalta, újságcikkek jelentek meg. Ma ez már senkit nem érdekel. Látni, hogy fejlődött a szlovák közösség is, de az egyszerű emberek fejében még ezek a hatások ott vannak. Már az sem annyira jellemző rájuk, mint korábban, hogy felkapja a fejét, ha valaki magyarul beszél.

Ismert, ugye, a Malina Hedvig esete – az éppen Nyitrán történt: megverték a diáklányt, mert magyarul telefonált. Nyitra túlzottan szlovák öntudatú város. Kitalálták, hogy Nyitra a szlovák nemzet bölcsője. Ez őket felmagasztalja, furcsa hatásokat vált ki. Mi inkább kitérünk ezek elől, nem akarunk felesleges vitákba bocsátkozni.

Azt azért nem ajánljuk, hogy valaki belénk kössön. 2010-ben volt egy nagyon érdekes esetünk. *Robert Fico* (volt miniszterelnök – *szerk.*) eleinte nemzeti húrokat pengetett, ezzel próbált szavazókat szerezni. Akkoriban volt egy színjátszó csoportunk. Magyar szórólapokat készítettünk a színháznak. A programjainkra is szoktunk magyar szórólapokat széthordani. Valaki, az egyik előadásunk alkalmával feljelentett minket, hogy magyar a szórólap, mert akkor lépett érvénybe az új nyelvtörvény, ami teljesen anakronisztikus. Egyik előadásunk

alkalmából jöttek (a nyelvvédelmi szakosztályról valami különítmény) kivizsgálni a feljelentés nyomán a szórólapokat. A szervezőket leültették és kérték, hogy szórólapjainkat változtassuk meg kétnyelvűre. – Dehogy – mondtuk –, mi amatőr csoport vagyunk, nem kapunk állami támogatást. De erre ők, hogy a törvényben így van. Akkor azt mondtuk, ha a törvényben így van, akkor nem jó a törvény, nem tehetünk róla.

Végül eljutott az ügy a kulturális miniszterhez, elég nagy felfordulás lett belőle. Felkapta az ellenzéki sajtó, és a haladó szlovák sajtó is a védelmünkre kelt. Ilyenkor látszik, ki szolidáris, ki nem. Sorra szimpátia-előadásokra hívtak bennünket, ezzel fejeztük ki, hogy ragaszkodunk a korábban megszokott formáinkhoz. Úgy hívtuk azt a darabot, hogy „bűnös darab”.

Több helyre meghívtak Magyarországra is, hogy ott is adjuk elő, így jutottunk el a Művészetek Völgyébe, Taliándörögdre, ott is eljátszottuk. Nem hagytuk magunkat megfélemlíteni, sőt megerősödtünk igazunkban.

Máskor is meglátogattak, aztán berendeltek a minisztériumba is. Először könyörögtek, hogy miből állna azt lefordítani? Aztán pedig megfenyegettek. Nem lehet – mondtuk –, vannak benne idézetek, és mi nem vagyunk műfordítók. Próbáltuk velük megértetni, hogy mi egy egyszerű műkedvelő csoport vagyunk, és jogunk van anyanyelvünkön terjeszteni a kultúrát a nézők örömeire. Ez nagyon tanulságos eset volt, valójában kiderült, hogy nem jó a nyelvtörvény, nem lehet mereven alkalmazni, nem végrehajtható. Azt is magyaráztuk, hogy az előadásunk rólunk, magyarokról szól, magyar a közönség, miért is kellene róla szlovákul írni a műsorfüzetbe? Rövid időn belül az új kormány a nyelvtörvényt megváltoztatta.

Hála Istennek, ez Nyugaton is kiverte a biztosítékot, az Európa Tanácstól is érkeztek megfigyelők, akik foglalkoztak az esetünkkel. Ez is azt bizonyítja, hogy nem volt hiábavaló a kitartásunk elveink mellett. Azért tértem ki erre, mert ez egy jó példa volt országosan is, hogy nem szabad megijedni, ha igazságérzetünkben veszélyeztetve érezzük magunkat. A kultúránkat, nyelvünket más nem fogja megvédeni. Mi ezt műkedvelőként csináltuk, nem kaptunk állami vagy más segítséget hozzá.

Nem illik beavatkozni a kultúrába, de ha elfogadunk pénzt, akkor már lehet, burkoltan, hogy: – na, pénzt kaptatok, akkor legyetek szívesek... – ej, nem, mi pénzt sem kaptunk, pályázatokon se vettünk részt. Ez a színjátszó csoport önfenntartással működött. Az előadásokért kaptunk meghívóinktól jelképes honoráriumot, az elég volt arra, hogy kifizessük a költségeket meg az autóbust.

Erről az esetről különben még az MTA Kisebbségkutató Intézete is írt egy tanulmányt, annyira tanulságos volt.

Sz. A.: Vannak-e kapcsolataik másfelé a Kárpát-medencében? Nyilván a szigetként élő zóboraljai magyaroknak létkérdés, hogy mennyire tudják tartani a kapcsolatokat más területekkel, akár az anyaországgal, akár a többi elszakított magyarokkal?

L. L.: Elsősorban – ezt én is nagyon támogattam –, a zóboralji 16 község kivétel nélkül mind talált magának magyarországi testvértelepülést. Ezt is módszeresen közelítettük meg, mivel egymásra utalt települések vagyunk. Alakítottunk 1990-ben egy intézményt, a Zóboraljai Községek Regionális Társulását – akkor még nehéz volt bejegyeztetni a Belügyminisztériumban mint szervezetet. 1990-ben még hiányzott a kialakított törvényi háttér. A mai napi működik. Választanak egy elnököt, aki valamelyik község polgármestere. Érdekszövetség ez, a zóboralji falvak társulása. Nagyon jó, hogy ezekben a községekben az összes polgármester tud magyarul. A községek lakóinak kb. fele már nem beszél magyarul, de szerencsére eddig még így alakultak a polgármesteri választások.

Sz. M.: Mivel foglalkozik egyébként? Mi a fő foglalkozása? Vagy ezt csinálja éjjel-nappal?

L. L.: Éjjel igyekszem aludni... A Zóboralja Kht.-t én hoztam létre 1996-ban. Az eredeti foglalkozásom informatikus, tíz évig dolgoztam ezen a pályán. Változtatnom kellett ezen, mivel ezt a munkát nem tudtam összeegyeztetni vállalt magyarságmentő feladataimmal, így lettem főállású alpolgármester, parlamenti képviselő-asszisztens, végül parlamenti képviselő is voltam négy évig. A képviselői státusz adta lehetőségeket maximális mértékben próbáltam kihasználni a felvidéki

magyarság sorsának jobbrafordulása érdekében. Örülök, hogy 2004-ben ott lehettem az első önálló szlovákiai magyar egyetem, a komáromi Selye János Egyetem létrehozásánál.

Sz. M.: Szeretnék a Zoboralja Kht.-ről egy kicsit többet megtudni. Több emberből áll? Ön a vezetője?

L. L.: 1996-ban Meciar egy tollvonással megvonta a Csemadoktól (szlovákiai magyarok érdekvédelmi szervezete – szerk.) az állami támogatást. Ez a rendszer akkor azonnal összeomlott. A nyitrai irodát is fel kellett számolni. Elszállítottuk onnan a bútort, a régi anyagokat, újságokat.

Törtem a fejemet, hogy megoldás kellene, így jött létre a Zoboralja Kht. Én akkor főállásban alpolgármester voltam, közben öntevékenyen, naponta hordtam a gyerekeket iskolabusszal az iskolába. A Zoboralja Kht. még 1996-ban megalapította a Zoboralji Kulturális és Információs Központot Nyitrán, mindenki számára könnyen megközelíthető és elérhető helyen. A Csemadok működtetésén kívül a zoboralji magyar társadalmi, kulturális és politikai szervezeteknek lehetőséget nyújt működésre, találkozásra, gyűlések megtartására.

Amellett, hogy a kulturális központ irodahelységet és infrastruktúrát biztosít az egyes szervezeteknek, kiveszi a részét a Nyitra-vidék társadalmi és kulturális életének szervezéséből is. A központ segíti a különböző fesztiválok, ünnepek megvalósítását, szervezője a március 15-i megemlékezéseknek, valamint a Generációk Találkozása kulturális fesztiválnak.

A Zoboralja Kht. az alapítója és fenntartója a térség egyetlen magyar nevelési nyelvű óvodájának, a nagycétényi Manócska Óvodának. Az óvoda létrejött 2020-ban a zoboralji magyarság munkájának legnagyobb sikere önazonosságának megtartása érdekében. Működnek római katolikus hitbéli közösségek, a templomok mellett mindig kialakul egy csapat, megbeszélnek dolgokat, szerveznek. Ők főleg – nem bejegyzett szervezetként – szabad kisközösségek. Megbeszélnek a zarándokutakat, a nyitrai Nagyboldogasszony búcsút – ahol olyankor van lehetőség egy magyar misét is megtartani. Utoljára a győri megyés

püspök celebrálta a szentmisét. Olyankor a szlovákoknak is meg kell adniuk a méltóságot a tradicionális nagybúcsúnak. Ezek a kis közösségek beszélnek meg: lesz-e énekkar, ki fog orgonálni, ki fogja megvendégetni a püspököt? (Megvendégeli a nyitrai püspök is, de jobb, ha mi is ott vagyunk.) Olyankor a meghívott püspökkel a környékbeli magyar papok együtt végzik a szentmisét. A hitközösségeknek ezek a fő feladataik.

Van még a kistapolcsányi Kisboldogasszony búcsú. Ezek régi, hagyományos, magyar búcsúk voltak. Persze, a fővonal már szlovácul van, de mindig van magyar szentmise, magyar nyelvű gyóntatás. Erre kell odafigyelni, hogy ez ne tűnjön el. Most is magyar előimádkozóval mentünk a Kálváriára. Mehetnénk a szlovákokkal, de akkor nem tudnánk magyarul imádkozni.

Jelenleg a Manócska Óvoda és a Zoboralji Kulturális és Információs Központ működtetésével foglalkozom. Néhány éve koncepciót dolgoztam ki magyar szakkollégium létrehozására Nyitrán, amely megvalósításának első lépéseit megtettük.

Négy éve működik a Nagytétényi Férfikör

Nagytétény azon egyházközségek közé tartozik, ahol sajnálatosan kevés a kisközösség és általában a közösség is. Öt-hat évvel ezelőtt újraindítottuk az évi egyszeri sűrűségű egyházközségi napunkat. A négy évvel ezelőtti napon merült fel az az ötlet, hogy csináljunk egy férfikört, amire jó példánk is volt a közeli verbita községnél.

Eltelt egy év, amikor is a következő egyházközségi napon a téma újra felmerült, merthogy addig semmi sem történt. No, ennek a fele sem tréfa, ha ezt ennyire akarják! Elkezdtem beszélgetni azzal, aki javasolta, de sem ő, sem mások nem akarták elvállalni az elindítását. Így rám maradt a meghirdetése és elindítása. Abban, hogy belefogtunk, nagy szerepe volt egyrészt az akkor már harmadik éve folyó táboroknak, amelyek az ebbe a templomba járók közötti kapcsolatrendszer, egymás ismertségét nagyban növelték, másrészt annak az érzékelhető vágynak, hogy:

„mindenképpen szeretném, hogy legyen”. (Ténylegesen zárójelben jegyzem meg, hogy külön írást, akár egy egész cikksorozatot igényelne annak az elemzése, hogy miért csak csatlakozni akarnak az emberek valamihez, és nem maguk elkezdni valamit, amihez egyébként kedvük lenne.) Tehát a táborok által, az ottani kapcsolatrendszer segítségével sokkal könnyebb volt a megszólítás, mint lett volna, mondjuk öt évvel ezelőtt.

Merthogy az előzetes várakozásokat is felülmúlóan, meglepően sokan mondtak igent az első meghívásra. Huszonegy fővel alakult meg a Férfikör két és fél évvel ezelőtt, és azt jelezhetem, hogy ebből 15-16-an rendszeresen és lelkesen is járnak a havi egyszeri összejövetelekre, de mivel nem tud mindenki minden alkalommal jelen lenni, ezért általában 10-12 fővel tartjuk meg ezeket.

Az alapok lerakásánál két dolgot fogalmaztunk meg együtt. Az egyik egy célrendszer volt, azaz hogy miért is akarunk Férfikört, a másik pedig egy belső szabályrendszer, amely eligazít bennünket abban, hogy milyenek is legyenek az összejövetelek, és alapvető normákat is meghatároz. Ez utóbbi a hogyan kérdésre válaszolt inkább. Olyasmikre gondolok itt, hogy a lelki, gondolati megosztásokon elhangzottak szigorúan a Körön belül kell, hogy maradjanak, vagy hogy pártpolitikának nincs helye a beszédtemáink között. És ez a normarendszer működik is.

A Férfikör eddigi sikerét én két dolognak tulajdonítom. Az egyik, hogy kielégít valami olyan közösségi igényt, ami eddig itt megvolt. Gondolok egyrészt egy általános közösségi hiányra, másrészt pedig ez egy nagyon jellegzetes közösségi forma azáltal, hogy férfiak egymás közt cserélnek eszmét, tesznek tanúságot, figyelnek oda egymásra, és imádkoznak együtt. Óhatatlanul más hangulatú, jellegű, más őszinteségi fokú egy olyan beszélgetés, ahol a másik, a szebbik nem tagjai nincsenek jelen. Félreértés ne essék, nem jobbnak vagy rosszabbnak gondolom ezt, egyszerűen másnak. Mondom ezt most azért is, mert magam immár 40 éve két családost, jellegzetesen házaspárokból álló közösséghez is tartozom, és állíthatom, hogy egy ember életében mindkettőnek lehet helye és szerepe.

A siker másik összetevőjét én abban látom, hogy kezdetektől nagy hangsúlyt fektettünk a kalákázásba. Ennek többrétegű okai is vannak. Egyrészt sok férfi nem szeret csak az asztal körül ülni és „lelkizni”, sokan inkább a gyakorlati tevékenységeket kedvelik. Ezt az elejétől kezdve nagyon tudatosan használjuk, és sokat segítünk a plébánián, meg egymásnak is lomtalanításkor, építkezéskor, de vannak találkozásaink pálinkafőzésnél is. A plébániához kötődően a keresztút takarítása, a plébániaudvar lomtalanítása, a közösségi házunk újrafestése vagy a templom padlásának a takarítása fémjelzi ezt a vonalat.

A kalákázás azért is fontos, mert a férfiak gyakran inkább kifelé fordulók, és szeretik, ha valami kikerül a kezük alól, ha a másik felé segítséggel fordulhatnak. Ez is szerepet játszhat tehát abban, hogy a Férfikör két és fél év után is stabilan működik. Erről a gondolatról szolt részben az az imám is, amellyel a legutóbbi Férfikörre készültem, és amelyet most, jelen bemutató végén csatolok is a kedves olvasó részére.

Férfikörre ima

Uram milyen gyakran mondjuk mi férfiak: „Nem tudok imádkozni...”, „Nem érzem a jelenlétedet...”, „Nem tudok annyit beszélni és énekelni, mint mások. Akkor én nem is imádkozom jól?”.

Uram, gondolom, ahhoz, hogy együtt legyek veled, nem hatalmas érzelmi kitörésekkel kell énekelnem, ujjonganom. Ha ezt kellene tennem, akkor nem lennék igazán önmagam, olyan lenne, mintha álarcot kellene viselnem. Szeretnék a magam személyes módján veled kapcsolatban lenni! Szeretnék férfiként, férjként, apaként, öregapaként, barátként, közösségtagként, egyszóval Andrásként szólni hozzád és meghallgatni téged.

A férfi mivoltunk inkább saját magunkból kifelé irányul, másnak akar adni, valamiért/valakiért tenni. Férfiként szeretünk ajándékot adni, nagyvonalúnak lenni, szeretünk kalákázni, és szeretjük, ha csodálnak minket, mert akkor sokkal többre vagyunk képesek.

Ránk, férfiakra jellemzőbb, hogy a feléd való szeretetünk a „továbbszeretésben” nyilvánul meg. Továbbszeretni úgy tudunk, hogy nem magunkra zárjuk az ajtót, és elbújunk a nagy meghittségbe, hanem mások felé továbbadjuk azt, amit kaptunk.

A te szeretetedre való válaszunk az, hogy a világunkat, ameddig éppen ma, éppen most terjed, szeretettel nézem, és gondolkozom, hogyan tudnám

jobbá tenni. Azon töprengök minden reggel, hogy hogyan szeressem jobban a hozzám tartozókat; a mai nap hogyan tehessek többet a környezetemért. Hagyom-e, hogy a világból áradó nehézségek elvegyék a kedvem attól, hogy jót alkossak? Hagyom-e, hogy a szenvedésem miatt nyavalyogjak, ahelyett, hogy beleállnék, és azt mondanám: „Szeretek annyira, hogy ezt is kibírjam”?

Uram, ezért olyan fontos számunkra, hogy megvizsgáljuk, mit teszünk nap mint nap a feleségünkért, családunkért, barátainkért, kollégáinkért. Milyen érzéssel tölt el, amikor egy nehéz, de sikeresen végigharcolt nap után elmegyünk aludni?

Kérek, ilyenkor mutass meg nekünk valamit abból a szeretetből, ahogyan minket szeretsz férfiként!

Amen

2022. Napisten hava 19. napja

Szeibert András

Hálónk tája

Kibővített vezetőségi ülést tartottunk a Háló létrejöttének 33. évfordulóján

Különleges, kibővített vezetőségi találkozóra gyűltünk össze idén az S4-ben abból az alkalomból, hogy a Háló-mozgalom 2022-ben krisztusi korbá lépett.

A *Találkozás – Kapcsolat – Közösség* Háló-mottó talán a szokásosnál is jobban megérintett bennünket, mert a Covid után most végre személyesen találkozhattunk. Több olyan fiatal meghívott volt, aki most csöppent bele először egy igazi Háló-találkozóba. Voltak nagy visszatérők; a három nap – a sűrű program ellenére – sok-sok beszélgetésre adott lehetőséget, és láthatóan egy ötletektől nyüzsgő, tettvággyal teli közösség hálózta be az S4-et.

De lássuk mi minden történt!

Házigazdaként megsúgom azt a titkot, hogy heteken keresztül készültünk hálós barátaink érkezésére, „tetőtől talpig” kisuvickoltuk az

S4-et, rendet raktunk a legutolsó sarokban is, hogy méltó környezetet tudjunk biztosítani ennek a különleges hétvégének.

A vendégváró falatok melletti beszélgetésre először a délvidéki csapattal került sor, mert ők szerencsére a vártnál gyorsabban átjutottak a határon. Azután megérkezett a két autó Erdélyből, beestek munkából a budapestiek, befutott a pozsonyi vonat *Klenovics Krisztivel*, aki most Felvidéket képviselte.

A partiumi résztvevők lekésték ugyan a nyitóbeszédet, de szerencsére a csapatépítő játékba már be tudtak kapcsolódni. Jóleső beszélgetések után indult ki-ki a szállására. A Háló S4 családias hangulatát mi sem tükrözi jobban, mint hogy az erdélyi fiúk most is ezt választották táborhelyüknek. ☺

Ezen a találkozón megismerhettük *Ladányi Lajost* és nejét, akik a Felvidékről érkeztek hozzánk, a zoboraljai magyarok képviselőként.

Szombaton – a *Jakab Johanna* által vezetett – ima segítségével érkezett meg a csapat igazán a találkozóra. Ez a lelkiállapot segítségére volt mindenkinek, hogy értő szívvel és aggyal hallgassa a vezetői és régiós beszámolókat – köztük *Molnár Melindát* Kárpátaljáról, aki sajnos a háború miatt nem lehetett most velünk személyesen, csak a Zoom számítógépes alkalmazás segítségével. A hálósokra jellemző, hogy Melindát hallgatva többen rögtön csatlakoztak a Háló S4 korábban elindított „Kárpátaljáért – Kárpátaljának” adománygyűjtési akcióhoz.

A legjobb beszélgetések a Fialat felnőttek (újra)behálózása kapcsán születtek a kiscsoportokban. A végeredményről talán a következő Tarsolyban olvashatunk majd, de az már most kijelenthető, hogy olyan sikeres volt az ötletbörze, hogy jelenleg az ifjú *Schön házaspár* – azaz *Sára & Bálint* – az 1. Hálós fiatal felnőttek júniusi, máriapócsi hétvégéjét várja nagy reményekkel.

Természetesen a szabadidős programokra is szakítottunk időt! A kávészünetekben rengeteg beszélgetés zajlott, amit a csapatépítő játékok, a *Péter Szilvia* által vezetett budapesti séta (Szilvi budapesti munkatársunk, aki egyúttal idegenvezető is! ☺) és a szombat esti

33. évfordulós ünnep tettek még színesebbé. Ekkor a régi hálósok visszaemlékeztek egy-egy felejthetetlen, meghatározó pillanatra, eseményre; felköszöntöttük a születésnaposokat, elindítottuk a régiós Háló-önkéntesek jelölését azzal, hogy Magyarország *Széplaki Marikát* nevezte meg. Sor került egy csodás palotás bemutatóra, ami után a bátrabbak néhány tánclépést el is sajátíthattak, majd az est fénypontjaként a Háló-alapítók felvágta a Háló-tortát.

A vasárnap délelőtt egy kicsit komolyabbra sikerült, mint a szombat. A reggeli ima és a *Vreckó Feri atya* által celebrált mise adta kereteken belül pénzügyi beszámolókra és a 2022. évi régiós és összhálás programok ismertetésére került sor.

A visszajelző kör és az ebéd után mindenki egy friss Tarsollyal és egy szabadon választott könyvvel, lelkileg feltöltődve indult haza, hogy másnap folytatódjanak – talán a Háló hétvégének köszönhetően kicsit könnyebben – a dolgozós hétköznapiak. Egészen addig, amíg fel nem virrad a Háló-tábor első napja Nagykágyán, augusztus hetedikén!

Villányi Andrea

Barangoló

„Pedig jónak kell lenni, mert ottkünn zúg a háború...”

Babits Mihály: A jóság dala

Molnár Melinda a 12 ezer kötettel rendelkező Tiszaújhelyi Községi Könyvtár vezetője, aki 2008-ban a könyvtárosok megyei versenyén első helyezést ért el. A Szeress és tedd a jót jótékonysági szervezet alapítója és elnöke, a Szent Panteleimon Karitás Kárpátaljai Görögkatolikus Jótékonysági szervezet tagja, egykori hitoktató, a Háló Egyesület kárpátaljai titkára február óta. Vele beszélgettünk, az internet segítségével.

– *Kedves Melinda, hogy vagy? Hogyan éltek mostanában ott, Kárpátalján?*

– A háború kezdetekor azt hittük, hogy hamar vége lesz, vártuk, hogy talán húsvétra vagy majd május 9-re – de most már látszik, hogy nem akarják egyhamar befejezni.

Bár felettünk, itt Kárpátalján, még nem repülnek rakéták, de már a napi 4-5 légiriadó is megviseli az embert. Amikor először szólalt meg a sziréna itt Kárpátalján, az félelmetes volt. Eddig abban bízunk, hogy itt nem érhet baj minket, közel a határokhoz biztonságban vagyunk. A belső menekültek is ezért választották többen Kárpátalját, hiszen ez a béke szigete – egyelőre.

Minden délután imádkozunk a békéért a háború kezdete óta.

– *Hogyan sikerült a Háló adományát felhasználni?*

– Köszönjük a Hálónak a támogatást, melyet egy ismerősünk segítségével kaptunk meg, aki áthozta nekünk a határon az adományt. Hivatalos pénzváltónál váltottuk át a forintot.

Tiszaújlakon, Tiszaújhelyben, Karácsfalván, Keresztúrban, Benében a Hálóban gyűjtött adományok jóvoltából meglátogathattuk a fekvőbetegeket, és egy kis segítséget nyújtottunk ebben a nehéz

helyzetben. *Dankai Terézkével, Gorondi Attilával* beszéltek meg, hogy mire is fordítsuk ezt az összeget. Mintegy huszonöt nehéz helyzetben lévő embernek tudtunk belőle (200 ezer magyar forint = kb. 16 ezer ukrán hrivnya) segíteni. Egy átlagnyugdíj 2000-2500 hrivnya, egy felnőtt pelenka ára 600-750 hrivnya, a gyógyszerekről nem is beszélve! Úgy éreztük, a segítségre elsőnek itt van szükség. Rendszeresen végigjárjuk a falvakat, nézzük, kinek milyen segítségre van szüksége.

A Szeresd és tedd a jót! nevű csapat is együtt dolgozik a hálósokkal, így a kézműves foglalkozásokat csapatmunkában tartjuk. Az idemenekült gyermekeket látogatjuk meg egy-egy kézműves foglalkozással, egy kicsit kimozdítva őket abból a rettenetes világból, ahonnan érkeztek. Elvonjuk a figyelmüket azokról a szörnyűségekről, amiket láttak, hallottak. Tartottunk már kézműves foglalkozást Munkácson, a Munkácsy Magyar Ház felkérésére, valamint Batáron, Beregszászban, Karácsfalván, Salánkon, Tiszaújhelyben. Az odamenekülteknek szereztünk egy kis kikapcsolódást.

– ***Működik a posta Ukrajnában?***

– Működik, viszont vannak olyan országok, ahonnan nem tudnak már csomagot küldeni. Csak a biztonságos útvonalakon működik a postai szolgáltatás. Az üzemanyag hiánya is megnehezíti ezt a helyzetet. A segélyszállítmányokat a határokon most könnyített formában lehet behozni, a befogadó szervezet bejelenti, az adományozó szervezet pedig egy ajándékozó levelet ír, így a határon való átkelés egyszerűsítve van. A tartós élelmiszerek nagy segítségnek bizonyulnak, hiszen hol cukor-, hol liszt-, hol sóhiánnyal kell megküzdenünk, vagy a gyógyszereket nem tudjuk beszerezni, hiszen az ezeket termelő gyárak mind fent, a háborús övezetben vannak. Sajnos, a rakéták őket sem kerülték ki.

– ***Nálatok laknak menekültek?***

– Ide, Tiszaújhelyre körülbelül 100 ember érkezett a háborús övezetből. Sajnos a fűtés miatt (drága a gáz és a villany) mi itt Kárpátalján csak egy-egy szobát tudunk fűteni télen, így nehéz volt az elszállásolásuk, de igyekszünk segíteni minden hozzánk fordulónak. Vannak, akiket családi házakban szállásoltunk el, ahol a tulajdonosok külföldön dolgoznak, és így ott tudtunk szállást adni. Iskolákban, óvodákban tudtuk elhelyezni az anyukákat, gyerekeket. Könyvtárosként dolgozom, de sajnos a háborús helyzet veszélyezteti a fizetéseket is, nem biztatnak minket semmi jóval. A pénzhiány miatt rövidesen fizetés nélküli szabadságra kényszerülünk menni... Hozzáteszem: eddig sem volt fényes a helyzet, hiszen a 6000 hrivnya fizetésből 2500 hrivnya a villany és a gáz, és ez is úgy, hogy télen csak egy helyiséget fűtünk.

– ***Mi a helyzet az élelmiszerekkel?***

– Most sóhiány van. De egy cukorgyárat is rakétatámadás ért. Sajnos liszt sem lesz, mert hiába vetették el a gazdák sok hektáron a gabonát, nagyon nagy a szárazság erre felénk, fentebb pedig a harcok mezeje van, ahol a gazdák nem tudtak ültetni. Ezenkívül nincsen üzemanyag – egy személy legfeljebb 5-10 liter üzemanyagot vásárolhat –, ha éppen kapni lehet valahol, és így a mezőgazdasági gépeket sem tudják használni. A közlekedés megbénult, naponta csak egy-két vonat jár, a helyi buszjáratok is akadoznak.

– ***Voltál a határon is önkénteskedni?***

– Igen. A karitászs csapatunkkal szendvicseket készítettünk, és kivittük a határra azokban a napokban, amikor tömegesen érkeztek oda a menekültek. Voltak, akik nagyon örültek és köszönték. Azok, akik gyalogosan, pici gyermekekkel próbáltak átkelni a határon. Meg kell említeni, hogy az autós sorban voltak meglepetések. Ők a tehetősebbek közé tartoztak, nem éppen a mi kis szendvicsünk hiányzott nekik.

– ***Hallottam, hogy a kézműves szakkörötök pályázatot nyert...***

– Igen, a Szeress és tedd a jót! jótékonyági szervezet pályázott 2021-ben, és nyertünk is a BGA-nál, amiért hálásak vagyunk. Sajnos nehezen működtek a programok, amiket beterveztünk. A Covid és a háború közbejött. De igyekeztünk így is megteremteni a lehetőségét a foglalkozásoknak. Mostanában újra sikerült összehívni a nemezelő kis csapatot, legutóbb nemeztáskát csináltunk a Nemzeti Művelődési Intézet programjának köszönhetően. A kézműves szakkörön a lelkeket tudom ápolni, hogy a résztvevők kicsit kikapcsolódjanak, az alkotás öröme feledtesse velük a nehéz helyzetet.

– ***Mi a helyzet az oktatással? Lehet, hogy újraindul?***

– Az iskolák nagy részében menekültek lagnak. Az a szabály, hogy csak ott indulhat meg a tanítás, ahol van az iskolának óvóhelye. Most fele-fele arányban indult újra az oktatás, az 1–4. osztály és a végzősök bejárnak az iskolába, a többi osztály tanulói (5–8.) online formában tanulnak. Már megjelent az a hír, hogy szeptembertől csak azok az iskolák nyithatnak újra, ahol van óvóhely. Ebből is arra következtetünk, hogy a háború elhúzódik.

– ***Mi a legközelebbi program, mit szervezel?***

– Május utolsó vasárnapján Tiszaújhelyen gyermeknapot szervezünk, ahol lesz kézműves foglalkozás, arcfestés, kürtőskalács sütés, és vetélkedők is lesznek. Mind a község gyermekeinek, mind pedig az idemenekült gyermekeknek szeretnénk egy vidám napot szerezni. Bízunk benne, hogy így is lesz.

– ***Tudod, ez nagyszerű, hogy ennyi jót cselekedhetsz...***

– Többet kapok az emberektől, mint amennyit adok. Jónak lenni jó!

– ***Jöttök nyáron a Háló-táborba?***

– Igen, már jelentkeztünk is, nagyon várjuk! Bízunk benne, hogy minden rendben lesz, és el tudunk majd menni.

Az interjút készítette: Széplaki Mária

Tarisznya

Levél Gyergyóból a főszerkesztőnek

Drága Marika!

Még elevenek bennem a kibővített vezetőségi találkozó történései! Szívből gratulálok az önkéntességgel kéz a kézben járó szorgos, teremtő, alkotó kitartásodhoz és az azt követő hálás méltatásokhoz! Van, aki érdemli! Minálunk ezt olyan kalákásnak nevezik, akire mindig lehet számítani!

Gyerekkorunkban jócskán gyakoroltatták velünk, és valóban szerettük, mentünk is dalolva, mert olyankor mindenki jó kedvvel dolgozott, nagyon ment a móka s a góbéság, nem kicsit kifigurázva a mindig aktuális munkahelyi vagy politikai helyzetet és a hozzáállást! A vendéglátás, a kínázkodás szakterülete a házigazdáé volt, és bizony kapott hideget, meleget ha nem figyelt eléggé!

„Fölet húz a bor... meleg a sör... guggolós a bor (az ablak alatt guggolva osonkodnak, nehogy behívja a gazda bort inni!), legalább háromemberes ez a bor (kettő lefogja, egy itassa) olyan sovány... a fésű beléesett a pohárba... ejsze hívjuk Udvari bácsit a taxival, hogy hozzon inni... lesz-e szivarszünet, mikor eszünk, hol s milyen helyt...?”

Ha valaki leszerelt a katonaságtól, esetleg fogságból vagy börtönből érkezett haza, mindig így, kalákával „integrálták” vissza a társadalomba. Na mármost milyen lehetőségei, kincsei vannak a kalákának?

Először is üzentek, hogy holnap kaláka, de nem kértek előre időpontot... ott kellett lenni! Lehetőleg minden szakember és aprónépe ment, mert aztán amúgy is visszasegítik a munkát. A kitűzött kezdési időpontban népszámlálás volt, ahol megnézték, hogy serken-e a bajusz, kérges-e már a tenyér, fintorgunk-e a pálinkától, van-e már szerető, udvarolunk már, vagy csak kertelünk a leányzónak? Az apósra lévendőt pedig meg kellett tudjuk győzni, hogy mi vagyunk szívünk választottja, egyetlen szem leánya legmegfelelőbb párja, vagyis jobban kellett bírni dolgozni is és inni is, mint ő! Az elismerés az első közös koccintással jött meg, egy titkos bajuszpödrés, biccentés kíséretében. Este odahaza a hajadon izgatottan várta a kiértékelőt: „Betyár legén ez a Gergé, embernek való... fog'sza meg leányom, me ebből még lehet valami! Egész nap nekem segélt, a kezem alá dolgozott, sokat nem beszél, de megfogja a dolog másik végét, így a házat es bévégeztük! Még a tetőt es meghágtá, egyedül rakta ki a keresztre a koszorút, s szépen fohászokodott odafel!...” bajuszpödrés, biccentés.

Az már nem nagy dicséret, ha azt mondanák, hogy sok ember helyett más kéne, de a legtöbb helyett senki! Mindig attól függ, milyen kalákába hívtak el, mert erőst kellett a dolgos kéz, nemcsak hajba, de a bajba is...!

Mifelénk csak a virrasztás, a sírás és a halottvivés volt komoly kaláka, a többenél szabadon szárnyalt a boldogság kék madara. Volt kaláka bőven! Kőfejtés a házalapba, homokszedés a patakából, fakitermelés tavasszal, mert az nem ég el soha, most indul a nedűje. Zsindelypattintás, gerendafaragás, házfödés, cserépvetés agyagból, disznóvágás, juhok kihajtása, béhajtása, számolása. Széna-sarjúcshálás: kaszálás-takarás-béhordás. Kapálás, bordáslaska sirítés, kenyérsütés, tűzifa télire, vadetető feltöltése az erdőn, templomtakarítás, oltárdíszítés, Nagypénteki Szent Sír-örzés népviseletben, és még a Jóisten tudja, mit ki nem találnak...

Egyik hálós barátunknál volt már olyan disznóvágás, ahol annyi volt a kalákás, hogy estére nem maradt hús a vacsorához, a mérszászékből kellett hozatni.

A déli harangszónál csendes fohással leállt a munka, az asszonyok hozták az ebédet, utána mindenki „delelt”. Ez a pihenőidő sem ment kárba, mert itt is felizzott a parázs, de nemcsak a szivar végén... ekkor jött a csipkelődés, vicces kiértékelés, de inkább tanítása, biztatása a kalákásoknak, az ügyes léánnak s legénnek egyaránt. Megnézték, hogyan áll a kontya, jár-e a keze vagy csak a szája... málészájú, vagy érti a magyar nyelvet, dolgos, vagy papnak való?!

Az esti harangszó jelezte a munka végét, vacsora után mindenki hazament állatokat elrendezni, etetni, itatni. Errefelé a disznót felnevelik, s a gyermekek pedig szép lassan felhányódnak (felnőnek, kitanítatják őket).

Este a fonóban énekszóval, mesékkel, mondókákkal értékelték ki a napot, mert rend volt és az is maradt! Járt itt bőven mindenkinek a dicséret, de elsősorban Istennek! Ez a természet természetesen csak a Természetből és annak szeretetéből fakadhat! Tiszta forrás ez, mindig friss, életető erő a legnagyobb „parancs” mozgató, megtartó ereje.

Szeretettel várunk kalákába!

Köszönöm a bizalmat és a kitartó érdeklődést felénk!

Boldog pimpószentelést!

Áldott Húsvéti ünnepeket kívánok és a Feltámadott fénye ragyogjon mindannyiunkban!

Roppant öleléssel!

Lóri

Szabó Lóránt

Magyarság értékei 3. rész

A magyar nyelv 2.

Az előző részben ígértem, hogy a magyar nyelv gyökökre épülő jellegével folytatjuk, mert részben ez határozza meg azokat a tulajdonságait, amelyekről az előző részben beszéltem: azaz az állandóságát, tömörségét, a lényegre történő figyelemfelhívását, a logikusságát, rugalmasságát, finom, de mégis markáns kifejezőerejét, szavaink képzésének rendjét. Nem beszéltünk róla, de innen érthető részben mellérendelői mivolta is.

Kezdhetnénk a hangok jelentéseivel is, de az talán túl száraz lenne, és nem vinne olyan gyorsan eredményre, mint a gyökök. Mai finnugor tudósaink azt állítják, hogy a gyökrendszer nem igazolt tudományosan. Kérem, hogy döntse el majd mindenki maga, hogy létezik-e, vagy sem.

Az írásom legnagyobb segítsége a Czuczor–Fogarasi szótár volt, amelyet bárki megtekinthet az osnyelv.hu honlapon. Ezt Varga András barátom üzemelteti, és ő volt az, aki ezt úgy digitalizálta, hogy a szótárban kereshetünk is benne. Gyökök lehetnek egy-, két- vagy háromhangúak. Tehát vagy egy magánhangzó (mh), vagy egy mássalhangzó (ms), vagy mh-ms, ms-mh, ms-mh-ms.

Ezeket a gyököket rakosgatjuk (ragozgatjuk) egymás mögé, így alakulnak ki a szavaink. Egy kis idézet a Czuczor–Fogarasi szótárból, mely szerint a gyököket két csoportba osztják. Azért is idézem, hogy izlelgessük a – mondjuk – száz évvel korábbi tudós férfiak fogalmazását:

„**a**) melyek önállóan minden hozzátét nélkül is határozott jelentésűek, mint: *fa, fű, jó, rossz, én, te, üt, ver, no!, hi!!* s ezek másképen: **gyökszók**;

b) melyek önállóan nem divatoznak, de több különböző képzőt elfogadnak, tehát képzési vagy ragozási állapotjukat tekintve egykor divatozniok s határozott jelentéssel kellett birniok, különben többféle származékaiknak sem volna rokon jelentésök, pl. a *fakad, fakaszt, apad, apaszt, eped, epeszt* igék gyökei *fak, ap, ep*, melyek oly önhatási vagy áthatási viszonyban állanak az *ad, ed, aszt, eszt* képzőkkel, mint a *likad, árad, dűled, likaszt, áraszt, dűleszt* származékokban az önálló *lik, ár, dül*. A csak származékaikban élő gyököket **elvont gyököknek, pusztá gyököknek** nevezzük.

Újabb időben számtalan szó, mely nyelvemlékeinkben csak képzővel fordul elé, tehát csak mint elvont létezett, az irodalom útján önállóvá lön, mint: *rom, idv, rag, gyök, dics* stb., melyeket ha még tovább is képesek vagyunk elemezni, azaz több gyökökkel közös oly elemet találunk bennök, mely valamennyivel közös jelentést sejdített pl. *ro* rom, rosz, roz(-z-an) rogy stb. gyökökben, *di* dísz, dív(-ik), *dics* gyökökben, ezt gyökelemnek hívjuk, mint fentebb is megérintettük.” (CZ–F)

A magyar ragozó nyelv, így tanuljuk. A gyökök és ragok egymástól semmiben sem különböznek, csupán funkcióikban, miszerint is ugyanaz a jelentéstartalmú gyök egyik esetben a szó alapjelentését, alapeszméjét adja, **egy képet ad**, máskor pedig az alapeszmét származékoltatja úgy, hogy egy fogalom neve válik belőle.

Az iskolában ragoknak, toldalékoknak, képzőknek nevezett gyökeink pedig megteremtik a szó helyét egy gondolatban (mondat), hogy az értelmes, értelmezhető legyen. Például vegyük a FI gyököt, amelynek egyik jelentése a fiatal fiú, a valakinek a fia, stb. Amennyiben ehhez hozzátesszük az egyik birtokos jelzői gyökünket, konkrétan az A gyököt, akkor a FIA szót kapjuk, azaz ez a fiatalember éppen valakinek a fia. Amennyiben ezt továbbvisszük, mondjuk egy olyan gyökkel, amely megtöbbszörözi a dolgokat, és amelynél többet is választhatunk szabadon, akkor lehet belőle FIAI vagy FIAK is. Merthogy a magyarban nem csak egyféle hangot használunk például a többes szám kifejezésére sem.

A ragozó nyelv csak gyökökre épülhet!

Ragokból, gyökökből rakogatjuk (ragozgatjuk) össze szavainkat. Ugyanaz a gyök, legyen most például maga a RAG, állhat a szó elején vagy

a közepén vagy a végén is. A RAG jelentése maga is rész. A háztetőnek azt a részét – eresz-rész – eresztékét nevezik ragnak, például Zalában, ahova a kulcsot s egyéb kisebb tárgyakat „eldugtak”. Az elején lehet például a ragaszt szóban, ahol részeket teszünk össze. A közepén lehet például a sa-ROG-lya szóban, amelynek jelentése, a kocsi vagy szekér megtoldása, öblös, keretes farésszel. Azaz maga a saroglya is toldalék, a szekér toldaléka! (De föltételezhető, hogy benne van – a nyelvfejlődés korábbi idejére utalva – például a fa-RAG, s tán a REG-gel stb. szavainkban?)

Néhány szabály még, amelyek szükségesek ahhoz, hogy utána magatok is felfedezhessétek a magyar nyelv csodájának ezt az oldalát. A hangok gyakran változnak át, egyik a másikba. Egyet már láttunk is a RAG és a RAK gyököknél, miszerint is a G és K hangunk gyakran vált, de nagyjából hasonló alapjelentéseik vannak. Most felsorolok pár mássalhangzót, amelyek könnyen váltanak át egymásba:

- b>p búb-púp, bizgál-piszkál, lombos-lompos
- m>p mál-pál
- d>t dug-tukmál
- p>f zsupol-zsúfol,
- b>f bodor-fodor
- g>k góbé-kópé, karika-guriga
- s>cs sajka-csajka
- sz>s visz-visel
- t>c piti-pici
- z>sz zökken-szökken

Egész láncolatok is megfigyelhetők a könnyű átmeneteknél: vigyor-vidor-vicsor-vihor-vikor (régiesen).

Fontos még tudnunk, hogy a magyarban az olyan gyököknél, amelyek mássalhangzókat is tartalmaznak, a jelentéstartalom nagyobbik részét a mássalhangzók hordozzák, a magánhangzók ezt a jelentést gyakran csak színesítik. Tömegével vannak rá példák, nézzünk néhányat:

szörcsög-szürcsög-szorcsog-szírcseg

szőcs-szűcs, lik-luk-lék, szippant-szoppant, csepül-csépel
libeg-lebeg-lobog

Tulajdonképpen ugyanazt jelenti, ugyanazt a képet jeleníti meg a mássalhangzók sora, a magánhangzók mindezt árnyalják. Mivel a magyar gyökök képet jelentenek valahol a jelentés legmélyén, azért lehet az is, amire páran talán felfigyeltetek, hogy a jelent és a jelenít szintén azért lehetnek szinte ugyanaz a szó, mert a szavaink egy képet jelentenek, jelenítenek meg. Tehát a jelentésük gyökere ugyanaz.

Van még néhány másik szabály is, amivel a kutakodásnál érdemes lenne megismerkedni, de kezdésnek talán ennyi is megteszi.

Vegyünk példának most egy gyököt, a K_R-t. Négy alapjelentése van:

hangutánzó,
koptató-karcoló,
kórság-betegség,
kör-hajlás-görnyedés-körbejárás-kerítés

Ebből az utolsó jelentésre figyeljünk, mert annál van például meglehetősen sok szavunk. Csak hogy néhányat nézzünk: kör, kar, köröm, karom, karvaly, kereng, kerít, kerítés, kerül, kerek, kert, kéreg, korong, korona, korlát, körít, környék, körös, körül, kornyad. Ha mellé tesszük a G_R hasonló jelentéseit is, akkor: görög, gördül, gurul, guriga, garat, gerinc, görnyed, görcs. És van még néhány, és ezeknek számtalan továbbképzett szava. A kép, amelyet ezek kifejeznek, teljesen egyértelmű, mert mindegyik valami körbe hajló képszerűséget jelenít meg. És például a karvalyon se lepődjünk meg, hiszen a hajló csőre igazán jellemző.

A K_R, G_R gyökök ezen jelentésére felépülő szavak sokaságát hívjuk szóbokornak. Megfigyelhetjük, hogy a magyar nyelvben ezek a szóbokrok mindig sokkal teljesebbek és tisztábbak, mint bármelyik másik nyelvben. Na már most, ha igaz lenne, amit a mai nyelvészeink állítanak, hogy még az egy szóbokorhoz tartozó szavainkat is más és más nyelvekből vettük át, akkor annak tudatosan úgy kellett történnie, hogy csak akkor vettünk át egy-egy adott szót, ha az illett a szóbokorrendszerünkbe. Ez nem tűnik túl

életszerűnek. Ezért állítja sok kutató, hogy a magyar nem lehetett az átvevő, csakis az átadó! És ha mi voltunk az átadók, akkor bizony lehet, hogy vagy az ősnyelvet, vagy annak egyik egyenes ági származott nyelvét beszéljük.

Sajnos terjedelmi okok miatt több példát nem hozhatok, de a szótárban ezeket találtok.

A következő részben még a gyökökre épülést vizsgáljuk tovább, de kicsit még mélyebbre hatolva, mert már azt is megvizsgáljuk, hogy az egyes szavaink miért jelentik azt, amit, olyan valós kifejezőerővel. És ahogy legutóbb is befejeztem: addig is ízelgessük a szavainkban rejlő tartalmakat! Jó szórakozást, avagy jó szóragozást hozzá!

Szeibert András

Kopogtató

Micsik Béla délvidéki hálós, tanár, kántor, hangszerkészítő és Szent György-lovag

Családbarát Háló-táborainkban többnyire életkortól függően vannak programok. Így külön vannak programok a baba-mama csoportnak, a gyerekeknek, a tiniknek, az ifiknek, a felnőtteknek és a szenioroknak. Szokott lenni azonban egy olyan program, Micsik Béla hangszerbemutatója, amelyen minden korosztály szívesen vesz részt.

– ***Béla, kérlek, mutatkozz be röviden.***

– Hivatalosan pedagógus vagyok most már idestova tíz éve, hitoktató, hittan nevelőtanár mesterképzésem van. 2010-ben közönséges hitoktatóként kezdtem a munkálkodást, ebben az iskolaévben az egyik iskolában zenetanári állást is betöltök, felkértek rá. Öt faluban tanítok, öt különböző körzetben: Padén, Töröktopolyán, Beodrán, Tóbán, Magyarcsernyén, és persze Törökbecsén hitoktatok a plébánián.

Majdnem minden este citerapróbákat tartok. Padén, Törökbecsén, Magyarcsernyén, Óbecsén és Szenttamáson citeracsoportokat vezetek, ezeket főként általános iskolások és középiskolások számára, a koruknak megfelelő versenyekre is vezetem őket.

Törökbecsén élünk. Feleségem Zita kézművességgel foglalkozik, továbbképzéseken vesz részt, játszóházakat vezet.

– ***Hogyan alakult a kapcsolatod a zenével?***

– Valahogyan ez már az édesanyámtól jött, harmonikás volt, harmonikán játszott. Édesapám nagyon jól énekelt, jó énekhangja van. Harmadikos koromban zeneiskolás, zongoraszakos lettem, ötödikes voltam, amikor megismerkedtem nagyapám citerájával. 1993-ban voltam először népzenei táborban Magyarországon, Örkényen. Kinyílt előttem Pandora szelencéje, pozitív értelemben, és valahogy örök hűséget fogadtam a népzenenek, konkrétan a hangszeres népzenenek. A táborokban sok hangszerrel ismerkedtem meg. Jelenleg tizenhárom hangszeren játszom, ebből tizenkettőt szoktam vinni bemutatóra, mert a templomi orgonát nem tudom a hátamon cipelni.

(Margitfalvy György fotója)

Kántor vagyok, azon is játszom. Nem vagyok profi kántor, úgy mondják nálunk, botcsinálta – „fiam leszöl kántor”, és akkor lettem kántor. Ami a népi hangszerek közül kézben vihető, azok a citerák, a furulyafélék, a cserépsípok, a dorombok, az ilyen-olyan kézzel készített hangkütyük, mint a dünnögő vagy az esőcsináló. Interaktív előadást szoktam tartani, majdnem mintegy stand-up comedyt. Sose tudom, hányan lesznek a hallgatók, milyen korosztály lesz. Nagyon oda kell figyelni, mit csinálok, hogy csinálok. Nagyon szeretem. Ha már van egy ilyen istenadta tálentumom, hogy a hangszereken tudok uralkodni, úgy érzem, köteles vagyok be is mutatni másoknak, hátha valaki kedvet kap hozzá, hogy hangszeret ragadjon és próbálkozzon. Ez egyfajta magvetés, mint a szentírás példabeszéde: akinek a zsákjában van, az szórja, mert sose tudod, hogy útszélre vagy termőtalajra esik, de ha nem szórod, akkor még annyi se lesz.

– ***Magad készíted a citeráid, sőt eladásra is készítesz.***

– Igen, citerákat készítek, esetleg kis, gyorsan készíthető dünnögőt vagy nádsípot tudok hasítani, de ezt csak alkalomadtán. A citerakészítés egy jövedelmező hobbi, 1993 óta. Valahogy kényszer szülte helyzet volt, hogy akartam csinálni egy másféle hangszeret, mint a nagyapám vályúciterája. '93-ban már az első fellépés után az első példányt mindjárt eladtam, s ez így lassan szépen elindult. Most a műhelyemben hat darab várja a befejezést. A szabad időm egy részét erre szánom, de nem haladok vele ahogy kéne, mert hát nem a műhelyben lakom, el kell menni az iskolába, valójában méhészkedünk is, meg kertészkedünk is a feleségemmel.

Amikor nyílik a tavasz, az idő hirtelen beszűkül, és nagyon drága lesz.

– ***Hogyan lettél ilyen ismert? Az egyik zenész adta a címedet a másoknak?***

– Nem, felesleges. Úgy mondták az öregek, hogy a terméknek a minősége a legjobb reklám. Ez egy régi sváb mondás, és én is azon iparkodom, hogy a hangszereket úgy készítsem el, hogy az minőségileg legyen elkészítve. Nem asztalosmunkát végzek, nem konfekciós citerákat csinálok, hogy mindegyik egyforma. Ugyanúgy készítem mindegyiket,

csak hát mindegyiknek más-más lesz a hangja. Iparkodom az anyagválogatásban és kidolgozásban. Képtelenség a szabványosítás egy manufaktúrában. Mindegyik hangszernek van egyénisége, izgalmas hangja. A vásárlókör is úgy van vele, hogy ha már ott vagyok a Vajdaságban, nem mennek el Magyarországra citeráért.

Meg szoktam jelenni fesztiválokra, ismerik a nevemet, ezért vásárolnak tőlem hangszereket.

– ***Hány citera került ki eddig a műhelyedből?***

– Úgy hatszáz darab.

– ***A Vajdaságon kívül is adtál el citerát. Erről mit tudsz mondani, hogy alakult az érdeklődés? Gondolom, nem csináltál külföldön reklámot.***

– Hál' Istennek – úgy mondom, hogy hál' Istennek – ezeknek 90%-a nálunk, a Vajdaságban talált gazdára. Ennek kimondottan örülök, mindenkiben kell lennie egy kis lokálpatriotizmusnak, ha már délvidéki vagyok, itt is legyen –, de Magyarországon is van, Partiumban is van, valamennyi darab került Angliába, Kanadába és Ausztráliába is.

– ***A délvidéki Hálóban egyik állandó, lelkes szervezője vagy az arcsi pusztatemplomhoz tartó zárándoklatoknak.***

– Úgy éreztem, ez egy nagyon jó alkalom arra, hogy felhívjam a Hálóra a kívülállók figyelmét, maguknak a hálósoknak pedig egy jó találkozási alkalom, amit ki is szoktak használni. Vannak, akik évről évre visszagyűnnek, akik érzik ennek az alkalomnak a fontosságát, jönnek biciklisen vagy gyalogosan. Vannak, akik eljönnek, és nem tetszik nekik a nagy meleg vagy a por, vagy valami, amit nem találtak meg, de én nem haragszom, örülök neki, hogy megszerveztem.

Ez megint odatartozik a magvetéshez: én kínálok – aki akar, él vele, aki nem, nem. Jó a Hálónak is, mert színes rendezvény van a palettán. Jó a természetben lenni, ez négy kilométer gyaloglás, ami nem is olyan sok az Alföldön, meg lehet oldani másfél órás gyaloglásban. A társalgás, ami a Hálónak a lényege, az, hogy az emberek találkoznak, beszélgetnek, egymás szemébe néznek, meghallgassuk egymást, örülünk egymásnak, és valahogy mindenki – ahogy én szoktam mondani – tanúságot tesz saját

magáról, a közösségről, és mindenki, aki rá vannak erre hangolva, tud ebből épülni.

– ***Olvastam a sajtóban, hogy komolyabb fejlesztéseket terveznek a pusztatemplomnál.***

– Ezzel kapcsolatban nagyon szkeptikus vagyok. Nem vagyok beavatva a konkrét tervekbe, de felelős politikusok szájából hallottam, hogy be fogják kamerázni, be fogják keríteni, és egy külön látogatói központot fognak építeni a nagy semmi közepében – amit el is tudok fogadni, mert legalább lesz WC. De többet nem lehet majd misézni a pusztatemplom területén és nem lehet bármikor bemenni, csak idegenvezetővel, belépti díjért. Ez minket, törökbecseieket nagyon bosszant. Remélem, hogy további állagmegóvások, konzerválások lesznek, amit üdvözlök, de a túlzott szocializálódás csak kárt fog hozni a pusztatemplomnak, a közösségnek.

– ***Budapesten az S4-ben, a Háló Kulturális és Közösségi Központjában találkoztunk, ahová Visegrádról a Szent György Lovagrend találkozójáról érkeztl. Lovagrendi tagságodról eddig nem tudtam, kérlek beszélj erről.***

Micsik Béla (Halmai Tibor fotója)

– Idestova már tizenhét éve vagyok ennek a lovagrendnek a tagja. A felvétel ajánlás után történik a már meglévő valamelyik lovagtól, majd jelölés, kis tanulás a lovagrendről, vizsga és avatás a következő évben. Ez

a protokoll. Gyakorlatilag az emberbaráti, művelődési és az egyházi jótékonykodás ad okot a felterjesztésre.

Nálunk, Vajdaságban hat területen (priorátusban) működik a lovagrend, és mindenki a saját érdekkörében ténykedik a saját, valamint a közösség/nemzet javára és nem utolsósorban Isten dicsőségére.

Margitfalvy György

Visszanéző

Életünk válasz Jézus Krisztus hívására

Sebestyén Ottó S. J. írása

Sebestyén Ottó S. J.

Életünk válaszok sorozata. Válaszaink között nagyok a különbségek: válaszolunk a szomszédnak, a hajléktalannak, társunknak, barátunknak, és válaszolunk az Istennek. Válaszolunk udvariasságból, kötelezettségből, önvédelemből, és válaszolunk szeretetből.

Általában akkor válaszolunk őszintén, ha tiszteljük és szeretjük a kérdezőt, ha megbízunk benne. A Jézus Krisztusnak adott válaszunk, csak akkor lehet őszinte, ha ismerjük őt. Az információk alapján elsajátított megismerés rendkívül korlátolt, és nem alkalmas a mélyebb kapcsolat kialakítására. A teológia ismereteket közöl Jézus Krisztusról. A Szentírás csupán értelemmel való olvasása sokat segít a Jézus Krisztusról szerzett információk kitágításáról. Az ilyenfajta ismerettel Jézus Krisztust leginkább az értelmünkbe zárhatjuk, de még nagyon távol leszünk személyének a megismerésétől. Ez az ismeretségi szint korántsem elég az elkötelezett hiteles válaszadáshoz.

Amikor Jézus megkérdi tanítványait, hogy kinek tartják őt, Simon Péter válaszol: „...te vagy Krisztus az élő Isten fia”. Ebben a válaszban sokkal több van, mint csupán az értelemnek a válasza. Benne van a Jézussal eltöltött idő, a vele való személyes beszélgetés, jelenlétének megélése, benne nem utolsósorban az élmény, a megérintődés. A Jézusnak való válaszadásunkhoz szükséges elindulni azon az úton, amely a belső megismeréshez vezet. Ennek az útnak két nagyon fontos állomásáról szeretnék írni egy pár gondolatot.

1. Az első inkább egy közvetett út, amely az élethez való viszonyulásról szól. Ha rossz az élethez való viszonyunk, és nem dolgozunk annak megoldásán bizalommal, hittel, szeretettel, akkor valószínű, hogy a Jézussal való személyes kapcsolat kialakításában is sok nehézségünk lesz. Ez azért lesz így, mert Isten az élők Istene, az Ő jelenléte az életről szól. Ezért minél inkább éljük a maga teljességében életünket, és örülünk az élet ajándékainak, annál inkább ráérezünk Jézus Krisztus személyére, aki az út számunkra az élet felé. – Ezért a Jézus ismerete felé vezető úton rendkívül fontos életünk rendezése, kapcsolataink megtisztulása, az önmagunkkal való kiengesztelődés, a mélyebb motivációk megtalálása.

2. A második állomás arra az útra szeretne vezetni bennünket, amely közvetlen módon Jézus ismeretéhez vezet, a vele való találkozás által. Ez az út az egyszerű imának az útja, amely a Jézus előtti elidőzés és az Ő szemlélésének gyakorlatából áll. Ezen az úton fontos a módszeresség, de ugyanakkor a spontaneitás is. Meg kell tanulni időt szánni az Istenre, elcsendesedni és egyszerűen figyelni arra, ami történik ebben a csendben. Ha újból és újból nagylelkűen szánok ingyenes időt az Istennek, lassan-lassan az Úr elkezd mozgatni a szívemet, és egy belső személyes ismeret és kapcsolat alakul ki lassan köztem és az Úr között. Ennek felismerése és tudatosítása eltölt egy belső erővel, amely életemnek tartást ad. Lassan rájövök arra, hogy egy belső szeretetkapcsolatban nem az a legfontosabb, hogy kérjek, hanem a megélt szeretetre szeretettel válaszoljak.

*Tarsoly, 2007. szeptember–október
(Válogatta Kómár Katalin)*

Egyik első szórólapunk 1989-ből

MI A HÁLÓ?

A HÁLÓ a Katolikus Közösségek Hálózata. Azért jött létre, hogy segítse az út- és hídépítést a közösségek között, hogy együtt járjunk azon az úton, ami Jézushoz visz. A HÁLÓ nyitott minden, magát katolikusként valló közösség részére. Szeretjük Egyházunkat színességében és nagy értéknek tartjuk különbözőségünket. Célunk, hogy kölcsönös toleranciával is kifejezzük egységünket, hogy elősegítsük a közösségi Egyház fejlődését.

KIK CSATLAKOZHATNAK A HÁLÓHOZ?

Minden katolikus közösség (plébániához vagy lelkeségi mozgalomhoz tartozó közösség, klub vagy kórus stb.), amely nyitott a találkozásra, amely őrzője testvérének, amely felelősséget érez Egyházáért.

KIKKEL TALÁLKOZHATSZ A HÁLÓBAN?

- A HÁLÓ révén új barátokra, közösségekre lehetsz.
- A HÁLÓ segítségével megtalálhatod azokat, akik társaid lehetnek az Egyház szolgálatában.
- A HÁLÓ információt nyújt a Tarsoly című információs lap segítségével, információs adatbázisa révén.
- A HÁLÓ, főleg közösségein keresztül nyújtott szolgáltatásai révén Neked is segíthet különféle gondjaidban.
- A HÁLÓ-ban találkozhat olyanokkal, akik a HÁLÓ jellegzetes lelkületét hordozzák, mint például a nyitottság, a találkozások fontosságának hirdetése, közösségekben és személyes kapcsolatokban való gondolkodás.

Nekem tetszett

Az újjászülető Városliget és a Magyar Zene Háza

Épületek, terek, parkok, melyek mellett nap mint nap elmegyünk, pedig számtalan titokzatos, izgalmas helyet, elfeledett kincseket tartogatnak számunkra. Szeretem Budapestet minden emlékével, történelmével, erényével és hibáival együtt.

Pesten születtem, gyermek- és tanulóéveimet Zuglóban töltöttem. Majd a családommal Budára költöztem. Mindig érdekelt a történelem, lenyűgözött a művészetek sokszínűsége, az emberi alkotások és a természet által képződött csodák. Aktív sportolóként a versenyek miatt, majd három gyermekem születése után a munkám révén sokat utaztam Budapesten és országszerte. Így alapos honismeretre tettem szert. Ez indított el egy új hivatásban, hogy az eddig tanultakat ötvözzem, és továbbképezzem magam. 2011-ben magyar–német nyelvű idegenvezetői szakvizsgát tettem, célom, hogy a hagyományos városnézés mellett tematikus sétákon mutassam meg Budapest titkait és varázslatos sokszínűségét.

Zuglói lányként a Városliget mindig a szívem csücske lesz. Hálás vagyok, hogy a munkám révén nap mint nap mesélhetek az érdeklődőknek a kialakulásáról, történetéről, régi-új épületeiről. A Liget a világ egyik első közparkjaként vált ismertté, a középkorban még ligetes legelő volt, majd idővel mocsaras részekkel tagolt, homokos területté vált.

A XVIII. században az erdőtörvény megjelenését követően jött a változás. Az elmúlt 200 évben fontos és nagyszabású kiállítások, rendezvények, események színtere volt, így a Városerdő arculata folyamatosan változott. Nagyon szeretek a lombos fái alatt kialakított sétányokon bandukolni és nézelődni. Örömmel nézem, ahogy a futást kedvelők róják köreiket a kialakított futópályán, miközben mellettük kutyák hancúroznak egymással, és anyukák kedvesen csevegve tolják kisbabájukat a babakocsiban. Szeretek az Ajtósi Dürer sor felől az

irodalmi sétányon végigsétálni, miközben mindig köszönök az általam nagyra tartott irodalmárok szobrainak: Tolsztoj, Benedek Elek, Pósa Lajos... A Millennium Háza és az előtte lévő rózsakert mindig lenyűgöz. Egyszerűen csodálatos a Zsolnay kerámiával díszített épület, pasztell színei, neoreneszánsz díszei harmonizálnak az előtte lévő kúttal és a parkrózsákkal. A Liget legrégebbi épülete már 137 éve áll, és szépsége mit sem változott. Nem messze a Liget ékszerdobozától egy modern, légies, a természettel teljesen összhangban lévő üvegpalota tűnik elő. Február óta vezetek itt épülettörténeti sétákat, és csodálatos érzés reggelente belépni a Magyar Zene Házába.

Tetőszerkezete organikusan hullámzó és fénykuttakkal áttört, amelyek a természetes fényt vezetik az épület belsejébe. Vannak olyan fénykuttak, melyek nyílásain keresztül törnek a fák az ég felé.

Belépve magával ragad az egyedi, sajátos atmoszféra. Elsőre a látványos csigalépcső köti le a figyelmet, aztán a mennyezet. A földszint érdekessége a függesztett csigalépcső, mely összeköti a három szintet. Az épület különleges hármas tagolása egy-egy élményszint. A park szintjén tágas tér fogad az információs pulttal, étteremmel, az üvegfalú koncertteremmel és kiselőadóval – igazi közösségi tér. A középső szinten található a nagy koncertterem, ahol a transzparens üvegfalon keresztül a

koncertélmény olyan, mintha a parkban lennénk. Legfelül, a „lebegő kalapban” a kutatás, a tanulás és tájékozódás terei találhatóak. A kiállítóterek a föld alatt helyezkednek el. A „Hangdimenziók – Zenei utazások térben és időben” című állandó kiállítás interaktív módon vezeti be a látogatókat a magyar és európai zene világába. A Kreatív hangtér, ahol a hangok végtelenül gazdag világát fedezhetjük fel. A Hangdómban megelevenedik a hangzó világ. Az időszaki kiállítás – ami ősszel nyílik meg – a magyar könnyűzene történetét dolgozza fel 1957-től a rendszerváltásig.

A Liget és kulturális terei remek programot nyújtanak minden alkalommal!

*Bemutatta Péter Szilvia,
munkatársunk az S4-ben*

Egy – Köz – Ház

A szinodális folyamat és a Háló

A 2022. évi kibővített vezetőségén elhangzottak alapján

Ez a folyamat igazán közel állhat a Hálóban tevékenykedő emberek szívéhez, hiszen mi azt állítjuk magunkról, hogy egy igazi, alulról építkező szervezet vagyunk, és íme azt olvassuk, hogy az egyház most mindenkit meg szeretne szólítani. Ezért is tart a folyamat most több mint 2 évig. Ráadásul a hívő ember nemcsak az egyházközség, egyházmegye útvonalat választhatja véleményének a kifejtésére, hanem akár közvetlenül a Vatikán felé is eljuttathatja azt.

Ezt a teljességet mutatja meg szépen a szinódus logója, és még azt, hogy itt most nem a püspök megy elől, hanem ő is egy közülünk. Ezt fejezik ki a szinódus fő kérdései is, konkrétan:

- Hogyan történjen az együtt haladás a helyi egyházban?
- Milyen lépésekre hív minket a Lélek, hogy együtt növekedjünk?

A szinódus logója

Az egész szinódus célkitűzése arról szól, hogy az egyház minden szintjén legyenek javaslatok a megújulásra. Igazából ez is nagyon hasonlít a Hálóhoz, hiszen független, saját arculattal rendelkező közösségeket, kerületeket, régiókat képzelünk el a Hálóban, amelyek saját maguk alakíthatják ki a működésüket, miközben mindenki számíthat a másik támogatására, és ez az önállóság mégis inkább növeli az összetartozás érzését, semmint csökkentené azt.

Melyek azok a kérdések, amelyekkel mi a Hálóban is foglalkozhatunk a szinodális folyamattal kapcsolatban? Néhány lehetőség az alábbiakban:

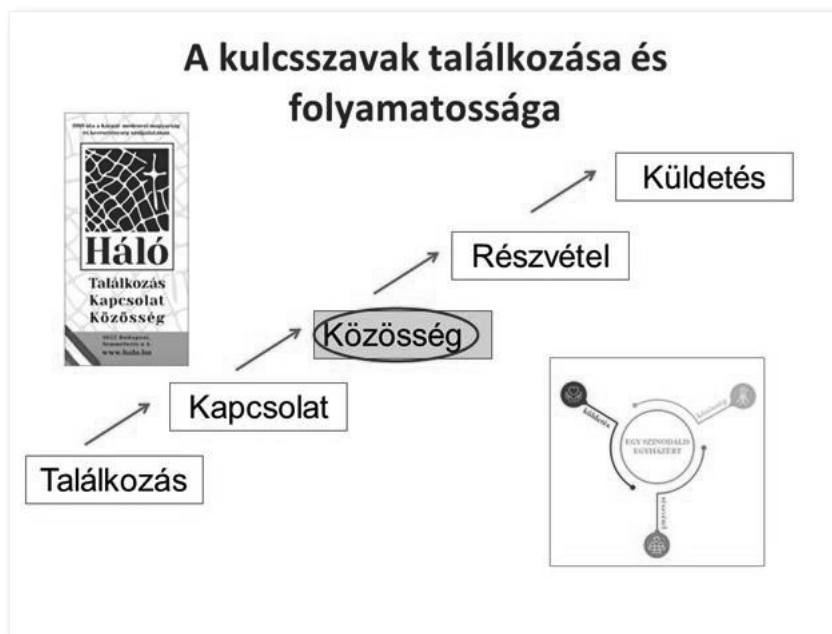
- Milyen az az egyházi közösség, amelyhez szívesen tartoznál?
- A hit megtartó erejét hogyan tapasztalhatjuk meg a közösségben?
- Hogyan látjuk a helyünket az egyházban?
- Hogyan lehet előmozdítani a hívek aktív részvételét?
- Mit tennél, hogy együtt menjünk Isten felé a közös úton?
- Milyen kapcsolatot tartsunk fenn a többi keresztény felekezettel?
- Mit tehetnénk azokért, akik eltávolodtak az Egyháztól, vagy annak a peremén vannak?

– Mit tennél, hogy együtt menjünk Isten felé nem hívókkal egy közös úton?

– Mit tegyünk a meglévő emberek megtartására?

– Hogyan, milyen szinten élhetjük meg, hogy otthon vagyunk?

És akkor, ami számunkra talán az egyik legérdekesebb, ami a logón is látható, hogy a szinodális folyamatnak van három kulcsszava: Közösség, Részvétel, Küldetés. A Hálónak a nevében is van három szavunk: Találkozás, Kapcsolat, Közösség. Erről volt a korábbi Tarsolyokban egy négy fejezetből álló cikksorozat is. Tehát ahol a Háló kulcsszavai „befejeződnek”, a Közösségnél, ott „kezdődik” a szinódus három kulcsszava. Ezt mutatja a következő kép:

Csak azt tudjuk kívánni magunknak, hogy a szinodális folyamat rendben és sikeresen megvalósuljon, legyenek eredményei az egyházban, például azért, hogy a technikailag fejlettebb társadalmakban ne ürüljenek ki a templomok, és hogy ebben a Háléhoz tartozó emberek, közösségek minél inkább kivegyék a részüket!

Összefoglalta Szeibert András

Reménységeink

Csak változz, csak változz még!

A fiatal felnőttek első országos Kárpát-medencei találkozója

Egy korszak zárult le az életünkben, amikor februárban Máriapócson végleg elköteleződöttünk egymás mellett *Orosz Sárával*. Ennek kapcsán mostani beszámolómban a hálós ifikről, változásainkról, kicsit a terveinkről szeretnék írni. Bízom abban, hogy írásom felelevenít bennetek egy-egy emléket, eszetekbe juttat valamit, új információt tudtok meg belőle, vagy elindít bennetek egy fontos gondolatot... segít benneteket kicsit hozzánk, valamennyiünket egymáshoz, végső soron a Jóistenhez kapcsolni.

Tinibe vágyakozó gyermekből bogozóvá fejlődtem

Schönék 2002-ben voltak először Háló-táborban, Sárának már jóval korábban. Bükkszéken találkoztunk először, 2003-ban. Sára előtte volt már a tini altáborban, amelyet *Polgári Bence* atya vezetett, és amelyben nagyon „menő” programokat szerveztek. Én csak áhítóztam, hogy a következő évben én is tini lehetek, mert én – kis túlzással – csak gólyalábaztam, gyöngyöt fűztem, és focimeccset néztem. Reménykedtem, hogy beállhatok, hiszen egyidősek vagyunk Sárával.

Az elmúlt két évtizedben – változó intenzitással – végig hálóztunk. Tinikből ifik, résztvevőkből szervezők lettünk, változtunk külsőleg és belsőleg egyaránt. Sárának még a lakhelye is többször változott édesapja, *Orosz István* atya áthelyezései miatt. 2009-ig voltak Kárpátalján, majd 2011-től Ózdon, de így vagy úgy mindig kapcsolódtunk a Hálóhoz és (többnyire) ezen keresztül egymáshoz is.

A Kárpát-medencei ifi találkozók sorozatában volt egy kisebb megszakítás. A felvidéki Szencen tartott első, 2008-astól az ötödik, 2012-es kárpátaljai, balazséri táborig minden év áprilisában volt egy-egy, aztán egy év kimaradt, majd 2014 novemberében egy kisebb találkozó Oroszék

főszervezésében Ózdon, aztán ismét egy „üres” év következett. Én csak a második, csíksomlyói és az ózdi találkozón vettem részt, ahol kicsit már szervező is lehettem. De persze több altáborban szerezhettünk felejthetetlen ifi altáboros élményeket.

Átvettem a stafétabotot, három és fél mozgalmas év 2016 nyarától

2016 nyarán lettünk jóban Sárával, ekkor vette kezdetét az „együtt változás”! Mozgalmas évek következtek. Ő Kőrösi-ösztöndíjjal Amerikába ment, onnan, hétezer kilométerről segítette a hetedik, budapesti ifi találkozó szervezését. A péntek esti felvezetőt ott Orosz István tartotta, akiről akkor még nem sejtettem, hogy egykor az apósom lesz. Mottónak a Republic „Kirúgjuk magunk alól a földet” című számát választottuk, ehhez kapcsolódtunk gondolatainkkal, érzéseinkkel. A dal legfontosabb sora: „Csak változz, csak változz még”. Viszonylag kevesen, mindössze huszonhárman voltunk ott akkor.

A változás, növekedés elindult, a Háló-ifi erősödni kezdett. A következő, 2017. novemberi budapesti találkozón már hetvenen voltunk, és aztán a 2018 eleji máriapócsi ifi bogozói találkozó után útjára indítottuk a KMFT-t is, havi rendszerességgel az S4-ben. Attól kezdve egy évben már két KM-találkozó is volt. Közben én 2018 nyarán Petőfi-ösztöndíjjal Délvidékre mentem. A KMFT-t úgy szerveztük közösen egy teljes tanéven át, hogy én egyetlen alkalmon sem tudtam ott lenni. Voltak „szűkösebb” hónapok, amikor nagy küzdelemmel tudtunk csak folytonosságot fenntartani.

Abban a három és fél évben óriási ügybuzgalommal szervezkedtem. Általában „én mentem az élen”, és Sárával felépítettük a Facebook-oldalt is. Ő időnként emberfeletti teljesítménnyel dolgozott azon, hogy az elképzelések megvalósulhassanak. Hatalmas lendület volt bennem, néha talán túlságosan is... Mert miközben nagyon tudatos próbáltam lenni abban, hogy mindig hívjunk bogozónak nálunk jóval fiatalabbakat, és törekedtem arra, hogy közösségben szervezzünk, időnként makacsul ragaszkodtam elképzeléseimhez, és közben halogattam a diplomázást, a belépést a munka világába. Talán nem volt elég érzékem ahhoz, hogy időben hátrébb lépjek, átadjam a stafétabotot. Az volt az elképzelésem,

hogy egyfajta mentor szerepbe tudunk váltani, de túlságosan ragaszkodtam elképzeléseimhez, és nem tudtam „jogköreimet” átadni. Félreértések elkerülése végett meg kell jegyezni, hogy nem mi ketten szerveztük a Háló-ífit ebben a három és fél évben – a 2016-os KM-i találkozót is ötös csapatban vittük végig, a 2017-es után pedig szinte az összes KM-i találkozót a régiós csapatok szervezték, mi csak kisebb-nagyobb mértékben kapcsolódtunk be.

A Covid megtörte a lendületet, újrakezdés másfél év szünet után

A koronavírus-járvány nagy törést okozott a Háló-ífi történetében is. 2020 márciusában minden folyamat megszakadt. Közel két teljes évig nem volt KMFT- és ifi találkozó sem. Közben nagyon nehéz volt megélni, ez az idő lehetőséget teremtett arra, hogy Sárával való kapcsolatomban fontos változások történjenek. Megszereztem a diplomámat is, és elhelyezkedtem mérnökként. 2021 nyarán újra rendes tábor, majd augusztusban ifi találkozót lehetett tartani. Első alkalommal voltunk felnőtt altáborban, és a szabadkai találkozóhoz már csak távolról tettem hozzá keveset... Majd augusztus végén megkértem Sára kezét. A KMFT újraindításában még aktív voltam ugyan, de januártól már személyes jelenlét nélkül. A tavaszi hetedik, csíksomlyói találkozónál már nem is volt ránk szükség, egyáltalán.

A járvány időszakában ifi vezetőség alakult, nélkülünk. Mi összeházasodtunk, és folytak tovább az ifi találkozók, a KMFT pedig már egy újabb teljes évadot megélt. Végül mire átléptük a harmadik X-et, mondhatjuk, hogy a stafétát átadása megtörtént. A Háló-ifiben megtalált, „testhezálló” szerepemhez való ragaszkodás miatt a Covid nélkül ez nehezen ment volna. Hogy pontosan milyen tervek vannak most a Háló-ifiben, arról már nem az én tisztem írni.

Fiatal felnőttek Kárpát-medencei találkozója

Sárával arra gondoltunk, itt az idő, hogy a fiatal felnőttek felé forduljunk. Azt tervezzük, hogy évente megszervezzük a fiatal felnőttek KM-i találkozóját, ahová várjuk a családosokat és az egyedülállókat egyaránt. Szeretnénk megszólítani azokat, akikkel úgy ifiztünk együtt,

hogyan felnéztünk rájuk, hiszen előttünk jártak, és egy kicsit eltávolodtak. Közben azokat is szeretettel várjuk, akik az ifik közül már közelebb vannak a 30-hoz, mint a 20-hoz. Egy nagy, közel 100 fős találkozót képzeltünk el az esküvőnk helyszínére, Máriapócsra, ahol István atya épp az ominózus 2016-os nyár óta van szolgálatban. Végül a meghívásnak is későn kezdtünk neki, és hát a feladat is nagyobb volt, mint gondoltuk. Sokáig haboztunk, hogy van-e értelme így, csak néhány családdal és egyedülállóval, hiszen talán nincs is erre valódi igény. Vajon nem csak mi erőltetjük ezt az egészet? Végül ott fordult át a dolog, hogy akik terveztek jönni, nagyon örültek az (újra)találkozási lehetőségnek, és hogy Máriapócsra jöhetnek. Ettől kezdve nem volt kérdés: hiszen letisztult, nem öncélú a szervezésünk, szolgálattá tud válni, és nem baj, hogy alig leszünk többen, mint 2016 novemberében. Tehát 2022. június 17. és 19. között megszerveztük a Fiala Felnőttek Országos Kárpát-medencei Találkozóját. És az már biztos, hogy ennek jövőre is nekifogunk.

„Kirájuk magunk alól a földet” – és egy picit megérintjük az eget?

Gondolkodtam sokat, de végül nem említhettem neveket, pedig talán kellett volna. Viszont így jobban rá tudok mutatni, hogy bár a cikk rólunk szólt, a Háló-ifi valójában sohasem, még ha ebbe a kísértő gondolatba néha bele is csúsztam. Talán azért is jobb így, mert ezzel azt is tudom hangsúlyozni, mennyire értékes, hogy egy csapat vette át az ifi vezetői bogozómunkát!

Így hát már közel egy évtizede jobban rálátok az ifi mozgásra, azt mondhatom, hogy biztosan lesz folytatás, nem kell tartani az esetleges átmeneti vagy kevésbé aktív évektől. Amíg tere van a Szentléleknek a mozgalomban, amíg őszinte, bűneinktől való megtisztulásra vágyó odafordulás van az Úrhoz, amíg tudjuk Krisztust keresni egymásban, addig minden emberi gyarlóság ellenére van tovább. Általános iskolámban minden reggel imádkoztuk a zsoltárt: „Ha az Úr nem építi a házat, hasztalan fáradság, aki építi azt”. Milyen jó lenne ezt a mondatot bogozóként egyre mélyebben érteni, átélni. Szüntelen imádkozni és/vagy szüntelen építkezni. Nem mondom, hogy könnyű a Háló-ifiből továbblépni, de hallgatok a 2016-os üzenetre: „Csak változz, csak változz,

csak még, mert nem volt még, nem volt elég! A mindenhol Mindenható most változtat rajtam.”

Nagyon köszönjük a Hálónak, hogy megismerhettük egymást Sárával, hogy egymásba szerethettünk, hogy összekapaszkodhattunk, hogy házastársakká válhattunk! Hálásak vagyunk, hogy ennyi hálós barátunk ott tudott lenni az esküvőnkön. Azt hiszem, sok nehézségen át fog segíteni még minket a tudat, hogy az ötödik járványhullám tetőzése ellenére összesen hány kilométert gyűrték maguk mögé azért, hogy velünk ünnepelhessék, hogy az Úr kegyelméből Isten szolgálója Sára és Isten szolgálója Bálint házasságot kötöttek.

Schön Bálint

Megálló

Jószándék és balsors: száz éve hunyt el IV. Károly, az utolsó magyar király

Száz esztendeje, 1922. április 1-jén hunyt el a Habsburg–Lotaringiai-ház utolsó uralkodója, *IV. Károly* magyar király (I. Károly néven osztrák császár), akit 29 évesen koronáztak meg, és 34 évesen már halott volt. Trónra lépésekor tett ígéreteit nem tudta beteljesíteni, amiben hitt, amire felesküdt, semmivé foszlott. Birodalmát nem tudta megmenteni, bár némi utólagos, keserű elégtételt jelenthet számára, hogy a monarchia

romjain létrejött utódállamok részint ugyanúgy szétestek, vagy nagyhatalmak prédájává váltak.

„Minden erejét a béke megteremtésére fordította, támadások és meg nem értettség árán is. Ezért napjainkban is követendő példa számunkra, kinek közbenjárását kérhetjük az emberiség békéjének érdekében” – mondta róla XVI. Benedek pápa, akinek elődje, Szent II. János Pál (öt apja, a IV. Károly iránti tiszteletéből nevezte el Karolnak) 2004. október 3-án boldoggá avatta. Tiszta jelleme, mély vallásossága, példás családi élete, a sorscsapások hősie elviselése az egyház értékelése szerint mintaként áll az utókor előtt.

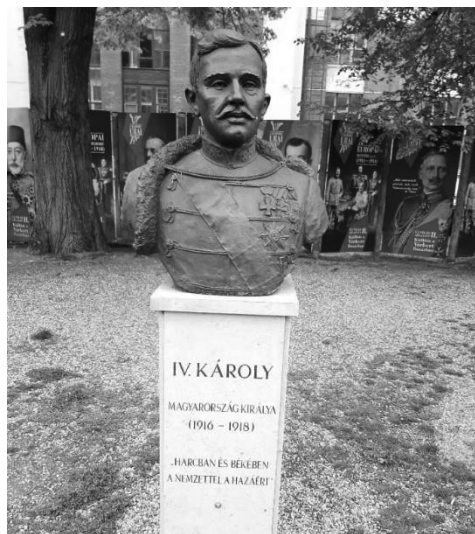

Boldog IV. Károly hermája

A centenárium alkalmából március 25-én *Jószándék és balsors* címmel emlékkonferenciát és két fotókiállítást rendeztek a Gödöllői Királyi Kastélyban, a Habsburg Ottó Alapítvány és a Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár szervezésében. Az *Életút és emlékezet* című tárlattal IV. Károlyra emlékeztek, az *Életút és örökség* cíművel pedig legidősebb fiára, a „trónörökösre”, *Habsburg Ottóra*, aki 110 évvel ezelőtt született.

Április 1-jén nemzetközi zarándoklat keretében püspöki szentmisét tartottak a Portugáliához tartozó Madeira szigetén, Károly

száműzetésének utolsó színhelyén, Funchalban, a helyi székesegyházban. A főcelebráns *Nuno Brás de Silva Martius* püspök volt, aki szentbeszédében Károly példamutató életéről és az I. világháborúban tanúsított béketörekvéseiről elmélkedett. A nemzetek közötti béke és kiengesztelődés szelíd harcosaként írta le őt, akinek példája a mai háborús időkben különösen nagy jelentőséggel bír. A szentmisén *Erdő Péter* bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek, valamint számos püspök és pap koncelebrált. A zarándoklat a montei templomban tartott ünnepélyes hálaadással ért véget. Ez a városközponttól néhány kilométerre fekvő hegyi templom őrzi Károly sírját.

Magyarországon nem sok emlék maradt utána: a budapesti Károly körút, amelynek mentén 2016-ban felavatták mellszobrát, rajta uralkodói jelmondatával – „*Harcban és békében a nemzettel a hazáért*” – a közhiedelemmel ellentétben nem az ő, hanem *III. Károly* magyar király (VI. Károly német-római császár) nevét viseli. Csontereklyéjét őrző hermáját 2013. április 1-jén ünnepi szentmise keretében helyezték el a Szent István-bazilika Szent Adalbert-oltárán. A Budaörsi úti Petőfi laktanya eredetileg róla volt elnevezve, de a szocializmusban átnevezték, és a rendszerváltás után sem kapta vissza eredeti nevét. Ő alapította az I. világháború alatt a Károly-csapatkeresztet, amelyet 12 heti folyamatos

frontszolgálatért adományoztak. Ezt a kitüntetést végül mintegy 680 ezren kapták meg, noha csak a Magyar Királyságban 1,6 millióan érdemelték volna ki. Ugyancsak ő kezdeményezte az 1917. évi VIII. törvénycikket, amely a háborúban küzdő katonák emlékének megörökítéséről szólt. Magyarországon több mint 3500 olyan hely van, ahol a törvény alapján emléket állítottak a frontharcosoknak. És végül a tihanyi bencés apátságban, ahonnan kálváriájának utolsó állomására, az atlanti-óceáni Madeira szigetére indult, egy emlékszoba tiszteleg az ő és imádott felesége, *Zita királyné* – aki nyolc gyermekkel ajándékozta meg – emléke előtt.

Vallotta, hogy egy uralkodó legszentebb kötelessége a béke helyreállítása. Ezért fő feladatának tartotta, hogy kivezesse népeit a háborúból, amelynek kitörésében semmilyen felelőssége sem volt. A vezető európai politikusok közül egyetlenként támogatta *XV. Benedek* pápa békeerőfeszítéseit. Trónra lépése után több békekezdeményezést is tett. A Sixtus-misszió (melyet sógoráról neveztek el, aki a francia miniszterelnök, *Georges Clemenceau* felé közvetített) *Ottokar Czernin*, a monarchia külügyminiszterének kiszivárogtatása miatt kudarcba fulladt. Igaz, hogy az antant valójában nem is akart különbékét kötni Ausztria–Magyarországgal, mert eleve elhatározta a monarchia felosztását. Mindemellett az egyetlen államfő volt, aki kiment a frontra, nem félt, mindhárom jelentős hadszíntéren – olasz, orosz, román – megfordult. Az 1918 nyarán súlyosra fordult hadihelyzetben a monarchia föderatív átalakítását próbálta elérni, sikertelenül.

Belpolitikájában a birodalom átalakítására, modernizációjára törekedett. Célja egy demokratikusabb, szociálisan igazságosabb, még inkább alkotmányos monarchia létrehozása volt. Egyes történészek véleménye szerint békeidőben az egyik legjobb Habsburg-uralkodó lehetett volna.

Haderőreformja keretében bővítette a magyar nyelv használatát a katonai közigazgatásban (ő maga is kiválóan beszélt magyarul), liberalizálta a fegyelmezési eszközöket, megszüntette a vasra verést, kikötést és a párbajt, bevezette az orvosi lelkigondozást a hadseregben.

1918 januárjában – a monarchia tábornoki karának elképedésére – önálló magyar nemzeti haderő felállítását is indítványozta. Célul tűzte ki a választójog bővítését, elsősorban Magyarországon, és közkegyelmet hirdetett. A világon először ő hozott létre népjóléti minisztériumot a birodalom mindkét felében, gyermeküdültetési programot vezetett be, maximálta a lakbért. A magyarországi koronázási lakoma 19 fogását a budapesti hadikórházaknak küldette, és a magyar Országgyűlés által neki és feleségének ajándékozott 50–50 ezer aranyat szociális célokra, hadiözvegyek és hadiárvak megsegítésére fordította. A háború végén az ő magatartása tette lehetővé, hogy Ausztriában vérontás és polgárháború nélkül, békésen valósulhatott meg az átmenet az új társadalmi rendbe.

Koronázáskor tett esküjét, amely szerint tiszteletben tartja a magyar alkotmányt, megőrzi Magyarország területi integritását, a felekezeti és társadalmi békét, hívó katolikusként nagyon komolyan vette. Ezért soha nem is volt hajlandó trónjáról lemondani, 1918 novemberében csak „uralkodói jogai gyakorlásának felfüggesztését” deklarálta. Uralkodását transzcendentális feladatnak, „szent kötelességnek”, magyar királyságának helyreállítását pedig „töviskoronának” tartotta. Úgy vélte, hogy a királyság visszaállítása a valódi béke záloga, amely a trianoni békediktátum revízióját is eredményezheti. Ez állt kétszeri sikertelen visszatérési kísérletének hátterében is. Az első, 1921. március 27. – április 5. közötti „királypuccs” során *Horthy Miklós* kormányzó még meg tudta győzni, hogy tegyen le szándékáról, de a második, 1921. október 20. – november 1. közötti visszatérési kísérletét csak fegyveres ellenállással sikerült megakadályozni. Amikor nagy keserűséggel tapasztalta, hogy nem fogadják olyan lelkesedéssel, mint amire számított, a vérontás elkerülése érdekében maga szólította fel csapatait fegyverletételre. Emberileg és reálpolitikailag is félreismerte a helyzetet: a monarchia utódállamai (kisantant) katonai együttműködési megállapodást kötöttek, gyűrűbe fogták Csonka-Magyarországot, amelynek pusztá léte került volna végveszélybe, ha visszatér a trónra.

Az antant elvárásának engedve a magyar Nemzetgyűlés 1921. november 6-án kimondta IV. Károly trónfosztását. Ez azonban nem volt

érvényes, hiszen a határozatot nem ellenjegyezte a király, és Horthy Miklós a felkent uralkodó kormányzójaként hirdette ki, ami paradox közjogi helyzetet idézett elő. Károly halálával a „királykérdés” lekerült a napirendről, Magyarország király nélküli királyság maradt, Horthy Miklós kormányzó irányítása alatt.

Károly elképzelései fia, Ottó politikájában éltek tovább, amely megalapozta a mai Európai Unió – mára meglehetősen erodálódott – kereszténydemokrata irányzatát.

Zita királyné boldoggá avatási eljárása 2008-ban indult el, jelenleg az egyházmegyei szakasznál tart.

Apponyi Albertnek Károly halála után mondott szavai – „*tiszta és szent emlékét mindörökké megőrzi a nemzet*” – nem váltak valóra. Pedig sorsa, politikája, nem utolsósorban emberi tartása révén méltó példakép lehetne napjaink közéleti szereplői számára is.

T. Kovács Péter

Károly csapatkereszt

„Nekünk mégis csak elsősorban a jövő a fontos, a tradíció nem öncél előttünk. Nem akarunk belecsontosodni elért életformákba, nem akarunk a rohanva növekvő és fejlődő élet elé gátakat emelni... Mi a folytonosságot akarjuk. Azt akarjuk, hogy a múltban megszerzett erők ne vesszenek el, hanem szárnyat adjanak a mának, és segítsenek meghódítani a jövőt; de főként azt, hogy ne kelljen a mának újra és újra megállnia olyan feladatok előtt, amelyeket már a múlt megoldott.”

Kner Imre

Impresszum

Kiadja a Háló Egyesület (www.halo.hu)

Főszerkesztő: Széplaki Mária

Olvasószerkesztő: T. Kovács Péter

Szerkesztők: Kómár Katalin, Margitfalvy György, Szeibert András, Villányi Andrea

Tördelés: Jeney Johanna

Nyomda: Korrekt Nyomdaipari Kft., Budapest